

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุด การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของชุมชน

ดอนปากกรอ

ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6
เลขที่ 10/6-7 หมู่ที่ 4 ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
www.dmcg.go.th/dma6

ออกแบบและจัดพิมพ์โดย : เว็ลล์มีเดีย กราฟฟิค โทร. 074-465487, 080-7079393

ดกามปรกัมใจ ดกามปลื้มปีติ มิรู้ลืม

เมื่อปี พ.ศ. 2511 เวลาประมาณ บ่าย 2-3 โมงเย็น มีเรือลำใหญ่แล่นมาจอดทอดสมอ แล้วเอาเรือยางลำเล็กๆ 3-4 ลำ แล่นเข้าฝั่ง พอชาวบ้านเห็นทหารก็กลัว วิ่งพาลูกหลานเข้าป่า หรือหลบซ่อน สักพักทหารกับผู้ใหญ่บอกว่าไม่ต้องกลัว แม่ในหลวงเสด็จมาเยี่ยมประชาชน มีการส่งสัญญาณ ตีกลองที่มีสยิด ชาวบ้านก็มารับเสด็จพร้อมกับเด็กๆ ทุกคนนั่งล้อมวงบริเวณ หน้ามัสยิด แม่ในหลวงก็ถามว่าเล่าเรียนหนังสือไหม ถ้ามไม่สาร์ทุกซ์ การประกอบอาชีพ แล้วท่าน ก็แจกกระปุกหยอดเหรียญ ตุ๊กตา ผ้าขาวม้า สักพักสมเด็จพระเจ้าเสด็จกลับ ท่านบอกว่า “กลับไปสงขลา อีกเดี๋ยวจะค้ากลางทาง”

ถ้าเป็นสมัยนี้ไม่แปลกใจเลย แต่ตอนนั้นถนนสายหลักกระโนดสงขลาเท่านั้น ถนนสายย่อย ไม่มีสักสาย จะไปไหนก็เดินเท้าหรือทางเรือเท่านั้น ถ้าคนหมู่ที่ 1-2 จะไปปากพะยูนเดินมาลงเรือ ที่วัดแหลมจาก ปากกรอ จะไปสงขลา ก็เดินมาลงเรือที่บางไทร มีแล่นไปสงขลาวันละ 1 เที่ยว ปากพะยูน 1 เที่ยว เท่านั้น ตอนนั้นไม่มีไฟฟ้า โทรศัพท์ไม่มี บ้านมีวิทยุก็ทรูแล้ว ที่เราภูมิใจ สมัยนั้นหมู่บ้านบางไทรของเรากันดารสุดๆ สมเด็จพระเจ้าเสด็จมายังมาถึง เป็นความปลื้มปีติอย่างบอกไม่ถูก จนถึงทุกวันนี้และเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมายังหมู่ที่ 5 บ้านแหลม ตำบลปากกรอ พระองค์เสด็จถึง 2 ครั้ง พระองค์ให้นุรักษ์ ปลูกป่าชายเลนเพื่อประโยชน์ ป้องกันแนวคลื่น กุ้งปลาเมื่อยังเล็กๆ ได้อาศัย รักษากระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของป่าชายเลน ต่อไป จนถึงชนรุ่นหลัง

เป็นความภาคภูมิใจของเรา คนตำบลปากกรอทุกคน

สรอ คำแหละ
ผู้นำสตรีบ้านบางไทร

เนื้อหา	วิชา	ทฤษฎี
ภาพ	วิชา	อิสระโรจน์
อ้างอิง	วิชา	ทฤษฎี
	วิชา	ทฤษฎี. 2558. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชุด การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของชุมชน : คนปากกรอ. ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6. สงขลา. 48 หน้า.
จัดพิมพ์โดย		ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6 สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พิมพ์ครั้งที่ 1		เมษายน 2558 จำนวน 500 เล่ม
ออกแบบและจัดพิมพ์โดย :		เวลาดมีเดีย กราฟฟิค
ISBN		978-616-316-234-2
สงวนลิขสิทธิ์โดย		ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6

นกลีลาพระชั้นนา

ทรงรักการดนตรี

ทรงตั้งกองทุนพัฒนา

ช่วยเด็กทั้งแผ่นดิน

ทรงเล่นปาชาเลน

อวดเกล้าฯ เหน่าประชา

สมเด็จพระเทพรัตน

พระนามขจรไกล

มิ่งขวัญเหล่าสง่าศรี

กุมารีพระภูมินทร์

เทพรัตนซัดที่วัดถิ่น

ตั้งสนธิ์นชิลมเหล่า

๖ ทรงเน้นตั้งรักษา

ร่วมบ่องปาชาเลนไทย

บวรนี้ตรนรีตีแผ่

มิ่งขวัญไทยนรีนครทอผ.

นางนภา ถิ่นกร ประพันธ์กลดาษ

คำนำ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จังหวัดสงขลาสนับสนุนงบประมาณให้ส่วนบริหารจัดการทรัพยากร ป่าชายเลนที่ 6 ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นปีที่ 2 (ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557) ซึ่งเป็นหนึ่งในห้ากิจกรรมหลัก ตามโครงการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสงขลา

การดำเนินงานโครงการดังกล่าวข้างต้น มีเป้าประสงค์เพื่ออนุรักษ์พรรณพืชป่าชายเลนจังหวัด สงขลา ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อรวบรวมข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพของป่าชายเลนจังหวัดสงขลา สนับสนุนการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดทำแผน การบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนระดับพื้นที่ โดยดำเนินการในพื้นที่ตำบลปากอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ตำบลชะแล้ พื้นที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ไปทางทิศใต้ ประมาณ 3 กิโลเมตร จากการทำเนินงานภาคสนาม ได้ประจักษ์ว่าตำบลปากอ เป็นตำบลที่มีพัฒนาการ อย่างรวดเร็ว จากตำบลที่ได้ชื่อว่า ยากจนที่สุดในจังหวัดสงขลา กลายเป็นตำบลที่แข็งแกร่ง ที่ทุกคน ต่อสู้กับธรรมชาติและเก็บเกี่ยวทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ก็พร้อมที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรนั้นๆ ให้คงอยู่ตลอดไป โดยเฉพาะทรัพยากรป่าชายเลน

ในโอกาสนี้ จึงได้รวบรวมผลการดำเนินงานส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลน อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จัดทำเป็นรูปเล่ม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะประโยชน์ต่อการเรียนรู้ การวิจัย และการจัดทำแผนการบริหารจัดการ ทรัพยากรป่าชายเลนระดับพื้นที่ และเป็นแนวทางให้ทุกหน่วยงาน องค์กร ดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลนสนองพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วีณา หนูยิ้ม

นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หัวหน้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สาส์นจากผู้ว่า

จังหวัดสงขลา มีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์มายาวนาน เมื่อปี 2502 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดสงขลาเป็นครั้งแรก และต่อมาได้เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงเยี่ยมราษฎรและพระราชทานความช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่จังหวัดสงขลาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดสงขลาอย่างมากมาย อาทิ ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการเกษตร ด้านสังคมและการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านการบูรณาการอื่นๆ ด้านการคมนาคมสื่อสาร รวม 66 โครงการ

เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2540 จังหวัดสงขลา ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาทรงปลูกต้นโกงกางใบใหญ่ ณ หมู่ที่ 2 ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สร้างความปลื้มปิติให้แก่ราษฎรชาวจังหวัดสงขลาเป็นอย่างยิ่ง

จากพระราชกรณียกิจดังกล่าว จังหวัดสงขลาจึงได้สืบสานปณิธานในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนตามแนวทางการทรงงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา โดยได้ให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความรักหวงแหน ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และในปี 2557 ได้จัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลนอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพื้นที่ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร

สำหรับในปี 2558 เป็นปีที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ 60 พรรษา เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดสงขลาได้ขยายผลการดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพันธุ์พืชป่าชายเลนฯ ในพื้นที่ตำบลปากกร้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการต่างๆ ในการขับเคลื่อนโครงการ และร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนของจังหวัดสงขลาให้เกิดความยั่งยืนและดำรงอยู่สืบไป

(นายอรรค์ เจริญกุล)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

พระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดลางสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ 3 ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2498 ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร

นับตั้งแต่ทรงพระเยาว์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยเรื่อง ป่าไม้ ป่าชายเลนพันธุ์พืช และทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย และได้ทรงงานด้านดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งทรงมีพระราชดำรัส พระราชทานแนวทางการดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นถึงการเรียนรู้ของเยาวชน บุคลากรสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร และ ชุมชนในท้องถิ่น เป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในคราวที่เสด็จทรงงานสถานที่ต่างๆ ดังนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2535 ทรงมีพระราชดำรัส กับผู้อำนวยการโครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา (นายแก้วขวัญ วัชโรทัย) ความตอนหนึ่งว่า “...ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ...” ซึ่งเป็นที่มาของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2536 ทรงมีพระราชดำรัส ณ อาคารที่ประทับในสำนักงานชลประทานเขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ ความตอนหนึ่งว่า “...การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณ นั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความสวยงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติ ที่จะทำการศึกษา และอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตนเอง จะทำให้เกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว...”

เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2540 ทรงมีพระราชดำรัส ณ อาคารชัยพัฒนา พระราชวังดุสิต สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร ความตอนหนึ่งว่า “...ให้ดำเนินงานเรื่องการจัดการฐานข้อมูล และสื่อในการสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชน รวมถึงให้หาวิธีการที่จะทำให้เด็กเกิดความสนใจ เกิดความสงสัยตั้งคำถามเกี่ยวกับพืชพรรณ ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษา ค้นคว้าวิจัย ทดลองอย่างง่าย ๆ ที่โรงเรียนที่ไม่มีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ดีนั้นก็สามารถดำเนินการได้...”

เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2540 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา ทรงมีพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า “...ความรักทรัพยากร คือ ความรักชาติ รักแผ่นดิน...คือ รักสิ่งที่เป็นสมบัติของตัวเอง การที่ให้เขารักษาประเทศชาติหรือรักษาสมบัติของเขา นั้น ทำได้โดยสร้างความรัก ความเข้าใจ...ถ้าให้เขารู้จักว่า สิ่งนั้นคืออะไร เขาจะรู้สึกชื่นชมและรักหวงแหนในสิ่งนั้นว่าเป็นของตนและจะทำให้เกิดประโยชน์ได้...การอนุรักษ์ทรัพยากร ไม่ใช่เฉพาะให้นักเรียนปลูกป่าหรือให้อนุรักษ์ดิน ปลูกหญ้าแฝกอย่างเดียว ก็พยายามจะให้ออกไปดูข้างๆ โรงเรียน ว่าที่นั่นมีอะไรอยู่และต้นไม้ชื่ออะไร เป็นอะไร...”

เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2541 ทรงมีพระราชดำรัสในคราวเสด็จทรงงาน ณ เกาะเสม็ด ความตอนหนึ่งว่า “...ควรจัดเยาวชนเข้ามาศึกษาในลักษณะ Organized tour โดยให้ความสำคัญต่อกลุ่มเยาวชนที่มีฐานะยากจน สอนให้รักธรรมชาติ ให้รู้ว่าทำอะไรได้ ทำอะไรไม่ได้...”

เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2543 ทรงมีพระราชดำรัส ณ โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ความตอนหนึ่งว่า “...พืชพรรณที่หายาก หากได้มากก็บันทึกเก็บไว้เพื่อการศึกษาให้ดี...”

เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2543 ทรงมีพระราชดำรัส ณ ห้องประชุมสุธรรมอารีกุล อาคารสารนิเทศ 50 ปี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความตอนหนึ่งว่า “...การศึกษาเรื่องพืชพรรณน่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในแง่ต่างๆ ได้ คนที่ศึกษาเรื่องพืชนั้นก็ได้รับความสุข ความสบายใจ มีความคิดในด้านสุนทรีย์ ด้านศิลปะในแง่ต่างๆ...”

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2546 ทรงมีพระราชดำรัส ณ ห้องประชุม สำนักพระราชวัง พระราชวังดุสิต ความตอนหนึ่งว่า “...การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่เฉพาะแต่พืชเท่านั้น สิ่งมีชีวิต เช่น หิน ดิน แร่ และสิ่งมีชีวิตแทบทุกประเภทก็อยู่ในเป้าหมายด้วย เช่นกัน...”

เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2548 ทรงมีพระราชดำรัส ณ ศูนย์อนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตำบลคลองไผ่ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ความตอนหนึ่งว่า “...นอกจากศึกษาสภาวะของทรัพยากรธรรมชาติแล้ว การให้ความรู้แก่ประชาชนก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติอย่างเหมาะสม วิธีสงวนรักษา เพื่อทุกคนจะได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อย่างยั่งยืนตลอดไป...”

เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2550 ทรงมีพระราชดำรัส ณ พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เขาหมาจอ ตำบลแสมสาร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ความตอนหนึ่งว่า “...ประเทศไทยเราเป็นประเทศที่มีความสมบูรณ์มาแต่โบราณกาล ด้วยเหตุที่มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายทั้งพืช สัตว์ และแร่ธาตุ สมดังคำที่กล่าวว่า “ทรัพยากรในดินสินในน้ำ” ทรัพยากรเหล่านี้ให้คุณประโยชน์แก่อุปโภคบริโภคทุกหมู่เหล่า ในด้านการยังชีพ อีกทั้งสร้างภาวะสมดุลให้แก่สภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติทุกๆ สิ่งมีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันกัน หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งหมดสิ้นสูญไปก็จะมีผลกระทบต่อสิ่งอื่นๆ ต่อสภาวะแวดล้อม และท้ายที่สุด ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของเราทุกคน ...เราทุกคนจึงมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันปกป้องรักษาทรัพยากรอันมีค่าให้ดำรงอยู่ ช่วยกันปลูกฝังและสืบทอดเจตนาธรรมณ์เรื่องการอนุรักษ์ให้แก่อนุชน เพื่อให้ประเทศของเรามีทรัพยากรที่จะเอื้อประโยชน์ให้แก่มหาชนสืบเนื่องต่อไป...”

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2551 ทรงมีพระราชดำรัส ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติบาเซิลนา นครบาเซิลนา ประเทศสเปน ความตอนหนึ่งว่า “...การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญต่อการลดความยากจน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในช่วง 4-5 ทศวรรษที่ผ่านมา คนส่วนใหญ่มองพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพียงแค่งานพัฒนาหรือพัฒนาชุมชน แต่ที่จริงแล้วทรงเห็นเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะเป็นกุญแจของการพัฒนาอย่างยั่งยืน...”

เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2552 ทรงมีพระราชดำรัส ณ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ความตอนหนึ่งว่า “...การส่งเสริมให้โรงเรียนในท้องถิ่นต่างๆ จัดทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เพื่อนักเรียนจะได้ศึกษาเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติประจำท้องถิ่นของตนและใช้สวนพฤกษศาสตร์เป็นห้องเรียนธรรมชาติ ปลูกฝังให้นักเรียนรักธรรมชาติ รักท้องถิ่น และเป็นกำลังช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ...”

เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553 ทรงมีพระราชดำรัส ณ โรงเรียนสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ความตอนหนึ่งว่า “...การฝึกฝนเด็กให้รู้จักสังเกตพืชพรรณไม้ต่างๆ เป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ รอบตัวเด็กเอง ฝึกให้ค้นคว้าหาข้อมูลทั้งจากเอกสารสิ่งพิมพ์ และสืบถามหาคำตอบจากผู้ใหญ่ในชุมชน เด็กและผู้ใหญ่เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กันจะมีผลให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อกัน นอกจากนี้เด็กจะได้ฝึกการทำงานร่วมกัน รู้จักออกความเห็น ฟังความเห็นของผู้อื่น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนช่วยเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ตลอดจนอุปนิสัย ที่ดีให้แก่เด็ก เด็กได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรักท้องถิ่นและสมบัติที่มีใจท้องถิ่นตั้งแต่วัยเยาว์วัย เมื่อเจริญเติบโตต่อไปก็จะเป็นที่พึ่งของถิ่นฐานและชาติบ้านเมืองได้...”

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 ทรงมีพระราชดำรัส ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ความตอนหนึ่งว่า “...ความรู้และความเข้าใจจะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความสำนึกด้านอนุรักษ์ใน

จิตใจของเยาวชนในภายหน้า เยาวชนเหล่านี้จะเป็นแรงสำคัญในการธำรงรักษาทรัพยากรของท้องถิ่น ของชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เอื้ออำนวยคุณประโยชน์ให้แก่ชนในชาติ...”

เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2555 ทรงมีพระราชดำรัส ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ความตอนหนึ่งว่า “...กิจกรรมอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่มีต่อเนื่องมานาน ก็หวังจะให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนที่ยังอยู่ในวัยเรียน ในแง่การศึกษา ส่งเสริมให้เกิดความรัก ความภูมิใจในท้องถิ่น และความภาคภูมิใจที่ตนได้มีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นและของประเทศ...”

เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2557 ทรงมีพระราชดำรัส ณ พื้นที่ปกปักพันธุกรรมสิ่งมีชีวิตเขาคอหงส์ อำเภอนาทใหญ่ จังหวัดสงขลา ความตอนหนึ่งว่า “...ให้จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ในรูปแบบที่เน้นให้เยาวชนประชาชนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบโดยเฉพาะการจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่าย ซึ่งไม่ควรเน้นเฉพาะผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ..”

พระราชกรณียกิจ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงเป็นเจ้าฟ้า เป็นแบบอย่างนักอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เข้มแข็ง ดังจะเห็นได้ชัดเจนในคราวที่พระองค์เสด็จทรงพระราชกรณียกิจ และทรงงาน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรป่าไม้และป่าชายเลน พระองค์จะทรงงานด้วยพระองค์เอง ด้วยความปิติ สร้างความรัก และความประทับใจให้แก่ราษฎรทุกหมู่เหล่า ดังเช่น

ทรงพระราชดำเนินลุยน้ำลุยโคลนปลูกโกงกางใบใหญ่เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2540

เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2540 ทรงเสด็จปลูกโกงกางใบใหญ่ ณ หมู่ที่ 2 ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ในวันนั้นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงลุยน้ำลุยโคลนปลูกฝักโกงกางใบใหญ่ด้วยพระองค์เอง

เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2540 พระองค์ทรงประทับกระดานไม้ ลื่นไหลไปตามดินเลนงอก และทรงปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ณ หาดเลนงอกชายฝั่งทะเลหมู่ที่ 5 ตำบลคลองโคโคน อําเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม และทรงเสด็จปลูกต่อเนื่องอีกในวันที่ 1 สิงหาคม 2541 และ วันที่ 7 กรกฎาคม 2542 ณ หาดเลนงอกชายฝั่งทะเลริมแพรกท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลคลองโคโคน อําเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ทรงปลูกต้นลำพู วันที่ 3 กันยายน 2540

เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541

เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2542

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2552 ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปตามเนินดินและลาดชัน ระยะทางไม่น้อยกว่า 400 เมตร และทรงปลูกต้นจาก และต้นลำแพน ณ บริเวณชายฝั่งทะเล ท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลปยู อําเภอเมือง จังหวัดสตูล

ทรงพระราชดำเนินไปยังชายฝั่งทะเลปยู ทรงปลูกต้นจากและลำแพน

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2553 ทรงเสด็จพระราชดำเนินปลูกต้นหมีทะเล ณ หมู่ที่ 5 ตำบลปากร้อ อําเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองสงขลาประมาณ 40 กิโลเมตร ในวันนั้นพระองค์ทรงทอดพระเนตรผลงานของหน่วยงาน สถานศึกษาและชุมชน พร้อมทั้งพระราชทานต้นจากให้แก่ราษฎรตำบลปากร้อนำไปปลูกเพื่อฟื้นฟุชายฝั่งทะเลสาบสงขลาและใช้ประโยชน์ในวันข้างหน้า

เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2553

ชุมชนตำบลปากกรอ

ที่ตั้ง

ปากกรอ เป็นตำบลเก่าแก่ตำบลหนึ่งในท้องที่อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก ติดชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ห่างจากตัวอำเภอสิงหนคร ประมาณ 19 กิโลเมตร

ในอดีต การคมนาคมทางน้ำเป็นเส้นทางหลักของราษฎรอำเภอสิงหนคร รวมถึงการขนส่งสินค้าอุปโภคและบริโภค ประกอบกับปากกรอมีภูมิประเทศเป็นแหลมยื่นจรดเส้นทางน้ำสายหลัก คือ ทะเลสาบสงขลา ปากกรอจึงเป็นจุดขนถ่ายสินค้าที่สำคัญของอำเภอสิงหนคร สินค้าที่มาจากตำบลใกล้เคียง ในท้องที่อำเภอสิงหนครหรือจากอำเภอสติงพระขนส่งทางเรือผ่านเส้นทางทะเลสาบสงขลาไปยังอำเภอเมือง ขณะเดียวกันปากกรอยังเป็นจุดรวมคนขึ้นเรือโดยสารที่จะเดินทางไปยังตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา หรืออำเภอสติงพระ และอำเภอระโนด แต่ในฤดูมรสุม ซึ่งเป็นช่วงที่มีฝนและลมแรง ทำให้การคมนาคม สัญจรต้องชะงักงันชั่วคราว ผู้คนเรือโดยสาร ตลอดถึงเรือสินค้าจำเป็นต้องรอจนกว่าปริมาณฝนจะเบาบาง และแรงลมลดลง จึงออกเดินทาง ดังนั้นบริเวณนี้ผู้คนจึงเรียกขานกันว่า “ปากกรอ” ซึ่งเป็นที่มาของชื่อตำบล “ปากกรอ”

เนื้อที่

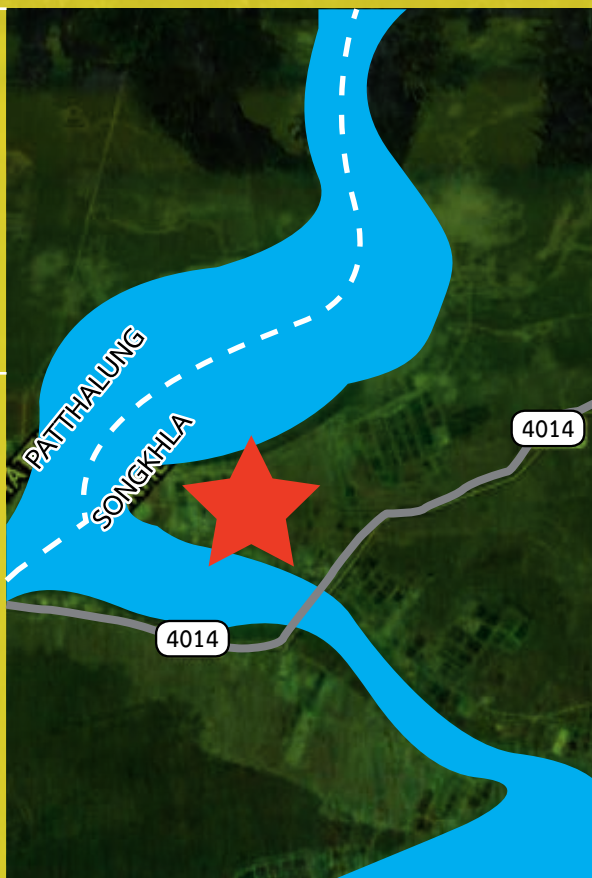
ตำบลปากกรอ มีพื้นที่ทั้งหมด 11,387 ไร่ พื้นที่ดังกล่าวแบ่งออกเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร เนื้อที่ 9,787 ไร่ ส่วนที่เหลืออีก 1,600 ไร่ เป็นพื้นที่เพื่ออยู่อาศัย พื้นที่เพื่อเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ทำการประมง และพื้นที่สาธารณประโยชน์

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด	ตำบลชะแล้ และทะเลสาบสงขลา
ทิศใต้	จด	ตำบลป่าขาด
ทิศตะวันออก	จด	ตำบลรำแดง
ทิศตะวันตก	จด	ทะเลสาบสงขลา

ที่ตั้งตำบลปากกรอ

สภาพพื้นที่

พื้นที่ตำบลปากกรอมีลักษณะเป็นที่ราบลาดไปยังทิศตะวันตกจรดทะเลสาบสงขลา สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขัง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม และช่วงที่มีน้ำทะเลหนุน ทำให้ตำบลปากกรอประสบปัญหาภัยพิบัติน้ำท่วมขังทุกปี

แสดงสภาพพื้นที่ทางทิศตะวันตก ทิศเหนือ และทิศตะวันออกของตำบลปากกรอ ตามลำดับ

เขตการปกครอง

ตำบลปากกรอ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 หมู่ที่ 1 ประกอบด้วย กลุ่มบ้านดอนทิง และบ้านหนองหว้า หมู่ที่ 2 ประกอบด้วยกลุ่มบ้านบ่อทราย ซอยตามนาง และซอยดวงใจ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

แสดงที่ตั้งของหมู่บ้าน ทั้ง 6 หมู่บ้าน

ตารางที่ 1 แสดงหมู่บ้านและชื่อกลุ่มบ้าน

หมู่ที่	ชื่อกลุ่มบ้าน	หมายเหตุ
1	บ้านดอนทิง และบ้านหนองหว้า	ชื่อกลุ่มบ้านเป็นชื่อที่
2	บ้านบ่อทราย ซอยตามนาง ซอยดวงใจ	ราษฎรในพื้นที่เรียกขาน
3	บ้านบางไหนด	
4	บ้านใต้	
5	บ้านแหลม	
6	บ้านแหลมจาก	

สภาพสังคมและเศรษฐกิจชุมชน

ประชากร ตำบลปากกรอมีครัวเรือนที่มีเลขที่บ้านทั้งหมดจำนวน 578 ครัวเรือน ประชากรจำนวนรวม 2,174 คน โดยหมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 มีจำนวนครัวเรือนที่มีเลขที่บ้านจำนวน 91, 183, 163, 30, 49 และ 62 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 381, 689, 599, 120, 181 และ 204 คน ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรของตำบลปากรอที่มีเลขที่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)	หมายเหตุ
1	91	381	
2	183	689	
3	163	599	
4	30	120	
5	49	181	
6	62	204	
รวม	578	2,174	

ที่มา กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2557)

หากรวมครัวเรือนที่ไม่มีบ้านเลขที่ด้วย ปรากฏว่า ตำบลปากรอมีประชากรทั้งหมด 685 ครัวเรือน 2,451 คน โดยจำแนกเป็นประชากรชาย และหญิง จำนวน 1,261 และ 1,190 คน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรตำบลปากรอทั้งหมด

หมู่ที่	ประชากร (คน)		รวม	จำนวนครัวเรือน
	ชาย	หญิง		
1	208	188	396	111
2	427	408	835	195
3	340	338	678	180
4	62	66	128	36
5	101	81	182	73
6	123	109	232	90
รวม	1,261	1,190	2,451	685

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา (2557)

ในจำนวนประชากร 2,174 คน นั้น (ที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี รองลงมา เป็นเด็ก และผู้สูงอายุ จำนวน 1,445 คน 402 คน และ 327 คน คิดเป็นร้อยละ 66.47 ร้อยละ 18.49 และ ร้อยละ 15.04 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ

หมู่ที่	จำนวนตามช่วงอายุ (คน)			รวม (คน)
	แรกเกิด-14 ปี	15-60 ปี	มากกว่า 60 ปี	
1	67	260	54	381
2	108	455	126	689
3	157	382	60	599
4	14	84	22	120
5	25	134	22	181
6	31	130	43	204
รวม	402	1,445	327	2,174

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2557)

\$ อาชีพและรายได้

ในจำนวนราษฎร 2,174 คน เป็นราษฎรหรือเยาวชนที่กำลังศึกษาจำนวน 548 คน ราษฎรจำนวน 1,626 คน ควรเป็นราษฎรที่มีอาชีพเลี้ยงชีพและเลี้ยงครอบครัวได้ ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขายและหรือธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 910 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 55.97 รองลงมาประกอบอาชีพทำนา จำนวน 320 คน ทำสวน ปศุสัตว์ และหรือประมงพื้นบ้าน จำนวน 268 คน และรับราชการ รัฐวิสาหกิจ และหรือบริษัท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 19.68, 16.48 และ 1.66 ตามลำดับ ส่วนอีกจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 6.21 เป็นจำนวนราษฎรที่ไม่มีอาชีพ ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุด้วย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนราษฎรที่ประกอบอาชีพต่างๆ

หมู่ที่	จำนวนราษฎรที่ประกอบอาชีพ (คน)					
	ทำนา	ทำสวน ปศุสัตว์ ประมงพื้นบ้าน	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัท	รับจ้าง ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	กำลังศึกษา	ไม่มีอาชีพ
1	114	11	4	142	96	14
2	199	4	8	278	181	19
3	7	123	3	254	173	39
4	-	32	3	57	22	6
5	-	38	3	85	43	12
6	-	60	6	94	33	11
รวม	320	268	27	910	548	101
ร้อยละ	19.68	16.48	1.66	55.97	-	6.21

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2557)

ราษฎรที่ประกอบอาชีพทำนาส่วนใหญ่เป็นราษฎรหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ส่วน หมู่ที่ 3 มีเพียง 7 คน เท่านั้นที่ประกอบอาชีพทำนา

ราษฎรหมู่ที่ 2 กำลังเก็บข้าว เมื่อเดือนธันวาคม 2557

ราษฎรที่ทำสวนส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ สวนผัก และหรือสวนแบบผสมผสาน

ราษฎรนิยมปลูกมะพร้าว มะละกอ และกล้วย รวมถึงผักสวนครัว

ราษฎรทุกหมู่บ้านเลี้ยงสัตว์ สัตว์ที่เลี้ยงประกอบด้วย วัว แพะ เป็ด ไก่ และหมู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การนับถือ ศาสนาเป็นสำคัญ อย่างเช่น ราษฎรหมู่ที่ 5 เลี้ยงวัว เป็ด ไก่ และหมู ในขณะที่ราษฎรหมู่ที่ 3 เลี้ยงวัว และแพะ ราษฎรหมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 ทำการประมงพื้นบ้าน รวมทั้งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา และ หรือคลองบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้าน

ราษฎรนิยมเลี้ยงสัตว์แบบปล่อย

ราษฎรจัดหาปลาและเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา

ซึ่มน้ำดื่ม และร้านค้าสินค้าพื้นเมืองทำรายได้ให้แก่ราษฎรอย่างต่อเนื่อง

โดยทั่วไป ราษฎรจะประกอบอาชีพหลักและอาชีพรองหรืออาชีพเสริม ด้วย ขณะเดียวกันจะมีรายได้จากการเพาะปลูกพืช และรายได้อื่นๆ ร่วมด้วย ราษฎรตำบลปากกรอมีรายได้จากการประกอบอาชีพทั้งหมดจำนวน 105,246,808 บาทต่อปี รายได้ดังกล่าวนี้เป็นรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก อาชีพรองหรืออาชีพเสริม รายได้จากการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และอื่น ๆ เฉลี่ยแล้วราษฎรมีรายได้ 48,412 บาทต่อคนต่อปี รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงรายได้ของราษฎรตำบลปากกรอ

รายได้จาก	จำนวนเงิน (บาท)	หมายเหตุ
อาชีพหลัก	74,986,704	
อาชีพรอง/อาชีพเสริม	16,748,200	
การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์	7,167,890	
รายได้จากอื่นๆ	6,344,020	
รวม	105,246,808	
เฉลี่ย	48,412	

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2557)

การศึกษา

ท้องที่ตำบลปากกรอ มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนวัดบ่อทรายเจริญธรรม โรงเรียนบ้านบางไทร และโรงเรียนบ้านแหลมจากโรงเรียนวัดบ่อทรายเจริญธรรม ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 เป็นโรงเรียนประถมศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 , 8 และ 1 คน ตามลำดับ มีนักเรียนทั้งหมด 116 คน แยกเป็นนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง จำนวน 59 และ 57 คน ตามลำดับ

โรงเรียนวัดป่อทรายเจริญธรรม

โรงเรียนบ้านบางไหนด ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 8 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1, 5 และ 2 คน ตามลำดับ และมีนักเรียนจำนวน 93 คน แยกเป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง จำนวน 42 คน และ 51 คน ตามลำดับ

โรงเรียนบ้านบางไหนด

โรงเรียนบ้านแหลมจาก ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 เป็นโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษา มีบุคลากรจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูอาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ ธุรการ จำนวน 1, 4 และ 1 คน ตามลำดับ มีนักเรียนจำนวน 37 คน แยกเป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงจำนวน 23 และ 14 คน ตามลำดับ

โรงเรียนบ้านแหลมจาก

นอกจากสถานศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการความรู้และพัฒนาสมาชิกในชุมชน ปากกรออีก 2 หน่วยงาน ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่อทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ให้บริการดูแลและพัฒนาเด็ก อายุ 3-5 ขวบ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน มีบุคลากรจำนวน 5 คน ดูแลเด็กจำนวน 131 คน แยกเป็นเด็กชาย 58 คนและเด็กหญิง 73 คน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่อทราย

2. ศูนย์ศึกษาออกโรงเรียนตำบลปากกรอ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ให้บริการการศึกษาาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีบุคลากรจำนวน 3 คน

อาคารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนและอาคารอเนกประสงค์ ศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 4

นอกจากนี้แต่ละหมู่บ้าน มีศาลาอเนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน ซึ่งจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ หรือสถานที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ราษฎรตำบลปากกรอที่มีอายุ 3-5 ปี จะได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน เด็กที่มีอายุ 6-14 ปี ได้รับการศึกษากาภาคบังคับทุกคน ส่วนคนที่มีอายุ 15-60 ปี มีความสามารถอ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ จำนวน 1,429 คน คิดเป็นร้อยละ 99.51 ของประชากรทั้งหมด

ตาสนา และตาสนสถาน

ราษฎรตำบลปากกรอส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ มีราษฎรที่ไม่มีศาสนาจำนวน 1 คน

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่บ้าน ผลปรากฏว่า ราษฎรหมู่ที่ 2 หมู่ที่ 5 และ หมู่ที่ 6 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ในขณะที่ราษฎรหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 3 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนราษฎรที่นับถือศาสนาต่างๆ

หมู่ที่	จำนวนราษฎรที่นับถือศาสนา (คน)			
	พุทธ	อิสลาม	คริสต์	ไม่มี
1	138	242	-	1
2	689	-	-	-
3	8	590	1	-
4	11	-	1	-
5	181	-	-	-
6	204	-	-	-
รวม	1,339	832	2	1

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2557)

สำหรับ ศาสนสถานในพื้นที่ตำบลปากรอ มีทั้งวัดและมัสยิด ที่ราษฎรสามารถเดินทางไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้โดยสะดวก ดังนี้

1.วัดบ่อทรายเจริญธรรม ตั้งอยู่ชวามือของทางหลวงชนบทสาย 3077 บ้านบ่อทราย หมู่ที่ 2 มีเนื้อที่ 10 ไร่ 2 งาน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2362 ในขณะนั้นมีฐานะเป็นสำนักสงฆ์ และพัฒนาเป็นวัดจนถึงปัจจุบัน มีพระครูโสภณภัทรธรรม เป็นเจ้าอาวาส และมีพระสงฆ์จำวัด ทั้งหมด 8 รูป

วัดบ่อทรายเจริญธรรม

2.วัดแหลมจาก ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านแหลมจาก บริเวณริมทะเลสาบสงขลา มีเนื้อที่ 22 ไร่ 3 งาน เป็นวัดเก่าแก่ และเป็นศาสนสถานที่มีชื่อเสียงโด่งดัง มีพระพุทธรูปปางค์ไสยญาติประดิษฐาน และวัดดุมงคลหลวงพ้อมหาลอย ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดแหลมจาก ปัจจุบันมีพระสงฆ์จำวัด จำนวน 5 รูป

วัดแหลมจาก

3.มัสยิดบ้านดอนทิง ตั้งอยู่ชวามือของทางหลวงชนบท สาย 3077 หมู่ที่ 1 บ้านดอนทิง เป็นมัสยิดที่สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2547 มีเนื้อที่ 1 ไร่ มัสยิดแห่งนี้เป็นสถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามของชุมชนปากรอ และชุมชนใกล้เคียง

มัสยิดบ้านดอนทิง

มัสยิดบ้านบางไหนด

4.มัสยิดบ้านบางไหนด ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านบางไหนด สร้างเมื่อ พ.ศ. 2537 มีเนื้อที่ 2 ไร่ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามของราษฎรหมู่ที่ 3

การสาธารณสุข

ตำบลปากอ้อมมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ บ้านบ่อทราย หมู่ที่ 2

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากอ้อม

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

บริเวณสี่แยกปากอ้อมซึ่งเป็นย่านการค้าของตำบลปากอ้อม มีหน่วยบริการประชาชน และมีสถานีตำรวจภูธรตำบลปากอ้อม ตั้งอยู่ริมทางหลวงชนบทสาย 3078 ทั้งหน่วยบริการประชาชน และสถานีตำรวจภูธรตำบลปากอ้อม จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรในพื้นที่ตำบล

หน่วยบริการประชาชน

สถานีตำรวจภูธรปากอ้อม

การคมนาคม

ราษฎรสามารถเดินทางสัญจรทั้งทางบก และทางน้ำ เส้นทางบก มีถนนและหรือซอยที่ราษฎรใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสัญจรติดต่อทั้งภายในและภายนอกตำบล จำนวน 6 สาย ประกอบด้วย

- 1.ทางหลวงชนบทสาย 3077 (สายบ่อป่า - บ่อทราย) เป็นถนนลาดยางต่อเชื่อมด้วยถนนคอนกรีต เป็นถนนที่ราษฎรใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปยังอำเภอสิงหนคร และอำเภอสทิงพระ
- 2.ทางหลวงชนบทสาย 4014 (สายปากอ้อม - ควนเนียง) เป็นถนนลาดยางที่ราษฎรใช้เป็นเส้นทางสัญจรภายในหมู่บ้าน จากหมู่ที่ 1 และ 2 ไปยังหมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 รวมถึงเดินทางไปยังอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา และอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
- 3.ทางหลวงชนบทสาย 3078 เป็นถนนลาดยางที่ราษฎรใช้เป็นเส้นทางสัญจรติดต่อกันภายในหมู่บ้านหรือผ่านหมู่ที่ 4 เชื่อมต่อไปยังตำบลปากขาด และผ่านหมู่ที่ 6, 5 และ 3 เชื่อมต่อไปยังตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทางหลวงชนบทสาย 3077

ทางหลวงชนบทสาย 4014 ตรงไปยังอำเภอควนเนียง

ซอยตามนาง

ถนนลาดยางเส้นทางป่อทราย-บางไทร

ถนนลูกรังเส้นทางบางไทร-แหลมไทร

4.ซอยตามนาง เป็นถนนลาดยางที่ราษฎรหมู่ที่ 2 ใช้เป็นเส้นทางสัญจร ไปยังตำบลป่าขาด ตำบลชะแล้ และตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

5.ซอยดวงใจ เป็นถนนคอนกรีต เชื่อมต่อจากทางหลวงชนบทสาย 3077 ไปยังบ้านเรือนราษฎรหมู่ที่ 2

6.ถนนบ้านบางไทร เป็นถนนคอนกรีตตลอดเส้นทาง เชื่อมต่อไปยังบ้านแหลมไทร ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

นอกจากนี้ยังมีถนนลูกรังเป็นทางแคบ ๆ เชื่อมต่อจากเส้นทางหลักดังกล่าว หรือเป็นเส้นทางลัดระหว่างหมู่บ้าน

การเดินทางเส้นทางบก ราษฎรจะใช้รถจักรยานยนต์ และรถยนต์ส่วนตัว เป็นพาหนะในการเดินทาง เส้นทางน้ำ ราษฎรในพื้นที่บางรายเดินทางสัญจรทางน้ำ ผ่านทะเลสาบสงขลา และคลอง โดยใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง หรือไปยังอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา และอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ราษฎรจะใช้เรือหาปลา ขณะเดียวกันจะใช้เป็นพาหนะเดินทาง

การสื่อสารโทรคมนาคม

การสื่อสาร ราษฎรตำบลปากกรจะพบปะสื่อสารโดยตรง ขณะเดียวกันยังติดต่อสื่อสารด้วย วิธีการส่งจดหมาย พัสดุ และโทรศัพท์ทั้งโทรศัพท์สาธารณะ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ภายในตำบลปากกรมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ซึ่งเป็นของเอกชน 1 แห่ง ตั้งอยู่ ณ ซอยดวงใจ หมู่ที่ 2 บ้านป่อทราย

ที่ทำการไปรษณีย์ปากกร

โทรศัพท์สาธารณะ ในพื้นที่ตำบลปากกร มีตู้โทรศัพท์สาธารณะถึง 6 ตู้ จุดที่ 1 ติดตั้งบริเวณหน้าศาลาเอนกประสงค์บ้านดอนทิง หมู่ที่ 1 จุดที่ 2 ติดตั้ง ณ บริเวณหน้าโรงเรียนบ้านบางไหนด หมู่ที่ 3 จุดที่ 3 บริเวณหน้าศาลาเอนกประสงค์ หมู่ที่ 5 จุดที่ 4 บริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลปากกร หมู่ที่ 6 จุดที่ 5 ณ บริเวณป้อมจุดตรวจสี่แยกปากกร หมู่ที่ 4 และ จุดที่ 6 บริเวณสถานีตำรวจภูธรปากกร ตำบลปากกร

ตู้โทรศัพท์สาธารณะที่ติดตั้ง ณ จุดต่าง ๆ

ขณะเดียวกัน ราษฎรแต่ละหมู่บ้านจะสื่อสารข้อมูลข่าวสารผ่านเสียงตามสายประจำหมู่บ้าน หรือบางเรือนจะติดตั้งจานดาวเทียมช่วยให้ราษฎรได้รับความรู้ ข่าวสารที่ทันสมัยในเวลาอันรวดเร็ว

โทรโข่งคู่กระจายเสียงตามสาย

ราษฎรบางรายติดตั้งจานดาวเทียม

ไฟฟ้า

ราษฎรตำบลปากรอกทุกครัวเรือน มีไฟฟ้าใช้ การ
ใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่เป็นประเภทที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็น
ประเภททั่วไป ขนาดเล็ก

ถนนทุกสายขนาบด้วยเสาไฟฟ้า

การประปา

ตำบลปากรอก มีระบบน้ำประปา ส่งถ่ายให้
ราษฎรอุบลโกศทุกครัวเรือน

นอกจากใช้น้ำประปาแล้ว ราษฎร
ส่วนใหญ่จะร่อนน้ำฝนเก็บไว้ใช้ ดังจะเห็น
ได้จาก บ่อ ถึง หรือ โองเก็บน้ำประจำบ้าน
หรือบางรายขุดบ่อสูบน้ำใช้อุปโภค

ภาชนะสำหรับเก็บกักน้ำฝน

บ่อขุด

แหล่งน้ำธรรมชาติ

1. ทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตชุมชนปากรอก ทะเลสาบสงขลา
เป็นแหล่งประกอบอาชีพทั้งประมงพื้นบ้าน และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2. คลอง คลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองบางโหนด

นอกจากแหล่งน้ำธรรมชาติดังกล่าวแล้ว ยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย บ่อน้ำตื้นจำนวน 8 แห่ง
สระน้ำ จำนวน 2 แห่ง และ บ่อโยก จำนวน 1 แห่ง

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่ตำบลปากรอก เนื้อที่ 11,387 ไร่ ราษฎรใช้ประโยชน์ทำการเกษตร ประมง เลี้ยงสัตว์ และที่อยู่
อาศัย เนื้อที่ 9,787, 761, 175 และ 550 ไร่ ตามลำดับ ส่วนอีก 214 ไร่ เป็นที่ดินสาธารณะที่ราษฎรใช้
ประโยชน์ร่วมกัน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินของราษฎรตำบลปากกรอ

หมู่ที่	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่)					
	การเกษตร	ประมง	เลี้ยงสัตว์	ที่อยู่อาศัย	สาธารณะ	รวม
1	2,340	20	50	65	-	2,475
2	3,747	30	7	144	56	447
3	1,300	218	20	112	-	1,650
4	45	123	10	70	164	62
5	1,120	245	12	109	24	1,510
6	875	125	13	50	22	1,085
รวม	9,787	761	175	550	214	11,387

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา (2557)

พื้นที่ทำการเกษตร 9,787 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่ราษฎรใช้ปลูกข้าว ทำสวนผสมผสาน ปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น เนื้อที่ 4,300, 540, 29, 60, 220 และ 100 ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงพื้นที่ทำการเกษตรของราษฎรในท้องที่ตำบลปากกรอ

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)						
		นาข้าว	สวนผสม	พืชไร่	พืชผัก	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	อื่นๆ
1	2,340	1,600	150	6	5	40	10	-
2	3,747	2,400	290	18	30	150	20	-
3	1,300	300	100	5	5	30	70	-
4	45	-	-	-	6	-	-	-
5	1,120	-	-	-	7	-	-	-
6	875	-	-	-	7	-	-	-
รวม	9,787	4,300	540	29	60	220	100	-

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา (2557)

สำหรับพื้นที่ทำการประมง เนื้อที่ 761 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ทำการประมงในท้องที่หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 เนื้อที่ 20, 30, 218, 123, 245 และ 125 ไร่ ตามลำดับ สำหรับพื้นที่ทำการเพาะเลี้ยงทั้งเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด เลี้ยงปลาน้ำกร่อย และเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เนื้อที่ 311, 118 และ 1,200 ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงพื้นที่ทำการประมงในท้องที่ตำบลปากกรอ

หมู่ที่	พื้นที่ประมงทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเพาะเลี้ยง (ไร่)			
		ปลาน้ำจืด	ปลาน้ำกร่อย	กุ้งกุลาดำ	อื่นๆ
1	20	3	-	-	-
2	30	8	-	-	-
3	218	50	50	400	-
4	123	20	14	200	-
5	245	170	20	400	-
6	125	60	34	200	-
รวม	761	311	118	1,200	-

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสงขลา (2557)

กลุ่มและองค์กร

ราษฎรตำบลปากกรอ ได้รวมตัวและจัดตั้งกลุ่มเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

1.กลุ่มวิสาหกิจไข่เค็มและแปรรูปสัตว์น้ำ เป็นกลุ่มอาชีพที่สมาชิกแปรรูปสัตว์น้ำเป็นผลิตภัณฑ์อาหารพื้นบ้าน ออกจำหน่าย ได้แก่ น้ำพริกกุ้ง น้ำพริกปลา กุ้งต้มน้ำผึ้ง กุ้งส้ม ปลาต้ม ปลาแป้งแดง และปลาจิ้งจั้ง รวมทั้งไข่เค็ม สมาชิกเป็นคนในท้องถิ่น รวมถึงวัตถุดิบในการผลิตได้มาจากทรัพยากรในพื้นที่เช่นกัน

นางจำเนียร แก้วชูศรี และผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.กลุ่มร้านค้าวิสาหกิจชุมชน จัดตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2549 เพื่อจัดเป็นสหกรณ์ร้านค้าจำหน่ายสินค้าให้แก่สมาชิกและคนอื่นๆ ในชุมชน

คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านบ้านไต้

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านแหลม

3.กลุ่มแม่บ้าน แม่บ้านแต่ละหมู่บ้านจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านมีคณะกรรมการกลุ่มเป็นตัวแทนสมาชิก เช่น คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้าน หมู่ที่ 4 ประกอบด้วย คณะกรรมการ จำนวน 9 คน มีนางสงบ สุขปทุมพันธ์ เป็นประธาน

4.กองทุนและกลุ่มออมทรัพย์ แต่ละหมู่บ้านจะมีกองทุนแม่ของแผ่นดิน และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมทั้งมีกลุ่มออมทรัพย์สัจจะวันละบาทตำบลปากกรอ

5.กลุ่มเยาวชน กลุ่มเยาวชนจัดตั้งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2552 ชุมชนได้จัดขึ้นเพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ได้มีความรู้ ด้านต่างๆ และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข สนุกสนาน อีกทั้งเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงการนำเยาวชนกลุ่มเสี่ยงมาฝึกอบรมเพื่อให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด และช่วยกันพัฒนาชุมชนต่อไป

ที่ทำการกลุ่มเยาวชน

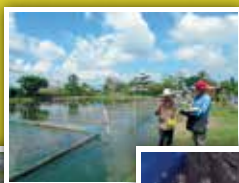
6.กลุ่มฟาร์มทะเล ราษฎรตำบลปากกรอได้ยึดการทำประมงพื้นบ้านเป็นอาชีพหลัก สมาชิกได้รวมตัว กันจัดตั้งกลุ่มฟาร์มทะเล เลี้ยงปลาในกระชัง ทำบังกะโลปลา เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ เมื่อปลาเติบโต เต็มที่จึงได้จับจำหน่ายและแบ่งผลประโยชน์ ทำให้สมาชิกมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

ฟาร์มทะเล หรือบังกะโลปลาของราษฎรบ้านแหลม

การเลี้ยงปลาและฟาร์มทะเลของราษฎรบ้านบางไทร

ราษฎรนิยมเลี้ยงปลาหลายชนิด ได้แก่ ปลากระพง ปลาทับทิม ปลาดุก ปลาชี่ตัง และปลาหมอ

ป่าชายเลน และความหลากหลายทางชีวภาพ

ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลที่มีคุณประโยชน์ต่อราษฎรในท้องถิ่น ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ป่าชายเลนเสมือนหนึ่งแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร แหล่งพืชสมุนไพร และแหล่งประกอบอาชีพ ของชุมชนชายฝั่งทะเล ขณะเดียวกันป่าชายเลนเสมือนหนึ่งเกราะป้องกันภัยพิบัติให้แก่ชุมชน ดังเช่น กรณีเกิดวาตภัย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 ในท้องที่ตำบลหัวเขา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ป่าชายเลนที่เต็มไปด้วยต้นโกงกางใบใหญ่อายุประมาณ 12 ปี สามารถลดทอนกระแสลมที่ปะทะบ้านเรือนของราษฎร ทำให้บ้านเรือนของราษฎรที่อยู่หลังผืนป่าชายเลนมิได้รับความเสียหายแต่อย่างใด

สภาพต้นโกงกางใบใหญ่ก่อนและหลังพายุถล่มเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2553

ตำบลปากร่อ เป็นอีกตำบลหนึ่งที่มีทรัพยากรป่าชายเลน จากผลการ จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 ปรากฏว่า ตำบลปากร่อ มีพื้นที่ป่าชายเลน เนื้อที่ 91.73 ไร่

พื้นที่ป่าชายเลนตำบลปากร่อ ส่วนใหญ่กระจายอยู่บริเวณชายฝั่ง ทะเลสาบสงขลาในท้องที่หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 รวม 4 หมู่บ้าน แต่เนื่องจากสภาพพื้นที่ของตำบลปากร่อเป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันตกติด ทะเลสาบสงขลา และมีลำคลองเชื่อมต่อจากทะเลสาบสงขลาไปยังผืนแผ่นดินใหญ่ ทำให้เกิดสังคมพืชป่าชายเลนขึ้นกระจุกกระจายอยู่ในท้องที่หมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 2 ด้วย

หมู่ที่ 1 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดกลางกระจายอยู่บริเวณริมฝั่งคลองบางไทร เป็นแนวยาวตลอด ลำคลอง

ภาพแสดงพื้นที่จำแนกเขต การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน ตำบลปากร่อ ปี พ.ศ. 2552

สภาพป่าชายเลนบริเวณคลองบางไทร ท้องที่หมู่ที่ 1 ตำบลปากร่อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

หมู่ที่ 2 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดเล็กขึ้นกระจายอยู่สองข้างทางหลวงชนบทสาย 4014 ตลอดเส้นทาง

หมู่ที่ 3 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดเล็กและขนาดกลางกระจายอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตลอดแนวจรดบ้านแหลมไทรหมู่ที่ 1 ตำบลชะแล อำเภอลี้สิงหนคร จังหวัดสงขลา

สภาพป่าชายเลนท้องที่หมู่ที่ 3 ตำบลปากกรอ อำเภอลี้สิงหนคร จังหวัดสงขลา

หมู่ที่ 4 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดเล็กขึ้นปะปรายบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา

หมู่ที่ 5 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดเล็กและขนาดกลางขึ้นกระจายบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา และสองฝั่งทางหลวงชนบทสาย 3078

หมู่ที่ 6 พบพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ขึ้นปะปรายบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา และริมทางหลวงชนบทสาย 3078

สภาพป่าชายเลนท้องที่หมู่ที่ 5 ตำบลปากกรอ อำเภอลี้สิงหนคร จังหวัดสงขลา

สภาพป่าชายเลนท้องที่หมู่ที่ 6 ตำบลปากกรอ อำเภอลี้สิงหนคร จังหวัดสงขลา

พันธุ์พืชป่าชายเลน

จากการสำรวจ พบว่า พื้นที่ตำบลปากกรอ มีพันธุ์พืชป่าชายเลนขึ้นอยู่จำนวน 42 ชนิด ในแต่ละหมู่บ้าน มีพันธุ์พืชป่าชายเลนชนิดเดียวกันและหรือใกล้เคียงกัน แต่จำนวนชนิดจะแตกต่างกันเล็กน้อย พันธุ์ไม้ป่าชายเลนเกือบทั้งหมดเป็นพันธุ์ไม้ที่ขึ้นตามธรรมชาติ ยกเว้นในท้องที่หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5 มีทั้งพันธุ์ไม้ธรรมชาติและพันธุ์ไม้ที่ราษฎรร่วมใจกันปลูกเนื่องในโอกาสวันสำคัญ ๆ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 11

โกงกางใบเล็กขึ้นเป็นหย่อมๆ บริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา

โกงกางใบเล็ก

ต้นจากพบในท้องที่หมู่ที่ 3-6

ถั่วขาว พบในท้องที่หมู่ที่ 6

สมอทะเลพบในท้องที่หมู่ที่ 3-6

ปอทะเล

โพทะเล

แคทะเล

ฝาดดอกขาว

ลำพู พบมากในหมู่ที่ 3 และ 5

รักทะเลพบในท้องที่หมู่ที่ 5

มันปู

เถาว์คั้น ถอบแถบน้ำ และตาดุ่มทะเล

ตะขบน้ำ

ตารางที่ 11 แสดงชนิดพรรณไม้ที่สำรวจพบในพื้นที่ตำบลปากเรือ

ลำดับ	ชื่อพรรณไม้	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	เหงือกปลาหมอดอกขาว	ACANTHACEAE	<i>Acanthus ebracteatus</i> Vahl.
2	ตีนเป็ดทะเล	APOCYNACEAE	<i>Cerbera odollam</i> Gaerther
3	จาก	ARECACEAE	<i>Nypa fruticans</i> Wurmb
4	แคทะเล	BIGNONIACEAE	<i>Dolichandrone spathacea</i> K.Schum
5	กำแพงเจ็ดชั้น “หลุมนก”	CELASTRACEAE	<i>Salacia chinensis</i> L.
6	ฝาดดอกขาว	COMBRETACEAE	<i>Lumnitzera racemosa</i> Willd.
7	สังเก “สะแกนา”	COMBRETACEAE	<i>Combretum quadrangulare</i> Kurz.
8	ขลุ้	COMPOSITAE	<i>Pluchea indica</i> (L.) Less.
9	เถาอรคนธ์ “ย่านปด”	DILLENIACEAE	<i>Tetracera indica</i> (Christm & Panz) Merr
10	ก้างปลา	EUPHOBIAEAE	<i>Breynia vitis-idaea</i> (Burm.f.)C.E.CFisch.
11	เม่าไขปลา	EUPHOBIAEAE	<i>Antidesma ghaesembilla</i> Gaertn.
12	ตาตุ่มทะเล	EUPHORBIAEAE	<i>Excoecaria agallocha</i> L.
13	สมอทะเล	EUPHORBIAEAE	<i>Sapium indicum</i> Willd.
14	ถั่วฝึ	FABACEAE	<i>Canavalia cathartica</i> Thouars
15	ตะขบน้ำ “หนามไขโคะ”	FLACOURTIACEAE	<i>Scolopia macrophylla</i> (Wight & Arn.) Clos
16	หวายลิง	FLAGELLARIAEAE	<i>Flagellaria indica</i> L.
17	รักทะเล	GOODENIACEAE	<i>Scaevola taccada</i> (Gaertner.) Roxb.
18	สารภีทะเล	GUTTIFERAE	<i>Calophyllum inophyllum</i> L.
19	ส้มมะง่า	LABIATAE	<i>Clerodendrum inerme</i> (L.) Gaertner.
20	จิกนา	LECYTHIDACEAE	<i>Barringtonia acutangula</i> (L) Gaerth
21	หลุมพอทะเล	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE	<i>Intsia bijuga</i> (Colebr.) O.Kuntze
22	ย่านางแดง	LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE	<i>Bauhinia ptycloitolia</i> Gaid
23	ถอบแถบน้ำ	LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE	<i>Derris trifoliata</i> Lour.
24	สั๊กซี่(ย่านมันเปรียง)	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE	<i>Dalbergia candenatensis</i> (Dennst.) Prain
25	หยีทะเล	LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE	<i>Derris indica</i> Bennet
26	ลำพู	LYTHRACEAE	<i>Sonneratia caseolaris</i> (L.) Engl.
27	ปอทะเล	MALVACEAE	<i>Hibiscus tiliaceus</i> L.
28	โพทะเล (ก้านยาว)	MALVACEAE	<i>Thespesia populneoides</i> (Roxb.) Kostel.
29	หอนไก่ทะเล	MALVACEAE	<i>Heritiera littoralis</i> Dryand
30	โคลงเคลงขน	MELASTOMATAEAE	<i>Melastoma saigonense</i> (Kuntse) Merr.
31	ตะบูนดำ	MELIACEAE	<i>Xylocarpus moluccensis</i> (Lam) M.Roem
32	เสม็ดขาว	MYRTACEAE	<i>Melaleuca cajuputi</i> Powell
33	เสาะเทาะ	OLACACEAE	<i>Olax scandens</i> Roxb.
34	มันปู	PHYLLANTHACEAE	<i>Glochidion littorale</i> Blume
35	ปรงทะเล	PTERIDACEAE	<i>Acrostichum aureum</i> L.
36	เล็บเหยี่ยว “แสงคำ”	RHAMNACEAE	<i>Ziziphus oenoplia</i> (L.) Mill
37	โกงกางใบเล็ก	RHIZOPHORACEAE	<i>Rhizophora apiculata</i> Bl.
38	ถั่วขาว	RHIZOPHORACEAE	<i>Bruguiera cylindrica</i> Bl.
39	พังกาหัวส้มดอกขาว	RHIZOPHORACEAE	<i>Bruguiera sexangula</i> (Lour) Poir.
40	ยอเถื่อน	RUBIACEAE	<i>Marinda elliptica</i> Ridl.
41	ลิเกายุ้ง	SCHIZAEACEAE	<i>Lygodium microphyllum</i> (Cav.) R.Br.
42	เถาว์คั้น	VITACEAE	<i>Cayratia trifolia</i> (L.) Domin

ต้นจิก

ตีนเป็ดทะเลและตะบูนดำพบในท้องที่หมู่ที่ 5

ปรงทะเล

ยอดเดือน

เม่าไข่ปลา

เสม็ดขาว

เหงือกปลาหมอดอกขาว

เสาะทะเล

หลุมพอทะเล

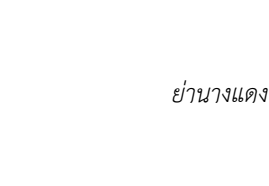
หวายลิง

เล็บเหยี่ยว

ลำมะง่า

ย่านางแดง

หยีทะเล

สารภีทะเล

ลำพูในท้องที่หมู่ที่ 3 มีอายุไม่น้อยกว่า 20 ปี

ตำบลปากกรอมมีพื้นที่ป่าชายเลนไม่มากนัก ป่าชายเลนที่ประกอบด้วยสังคมพืชทั้งขนาดเล็กและขนาดกลาง เป็นที่วางไข่ของสัตว์น้ำ เกื้อหนุนให้ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลสาบสงขลามีความหลากหลายทางชีวภาพระดับหนึ่ง จากการสำรวจพบว่า นอกจากพันธุ์พืชป่าชายเลนดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังพบสัตว์ค่อนข้างหลากหลาย ดังนี้

สัตว์น้ำ พบทั้งปลา กุ้ง และ ปู ดังนี้

1.1 ปลา ปลาที่สำรวจพบมีทั้งปลาธรรมชาติที่ราษฎรจับได้ในทะเลสาบสงขลาและปลาที่เพาะเลี้ยงจำนวน 33 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 12 โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคม 2557 – มกราคม 2558 ปรากฏว่าปลาในทะเลสาบสงขลาค่อนข้างชุกชุม นอกจากชาวประมงพื้นบ้านจะหาปลาตามปกติแล้ว ยังมีราษฎรทั้งในและนอกพื้นที่ตกปลาในทะเลสาบสงขลากันตลอดทั้งวัน

ราษฎรนิยมตกปลาบนสะพานปากกรอ

ราษฎรหมู่ที่ 5 ส่วนใหญ่ ใช้วนจับปลา

ปลากระบอก ปลาตุ๊กทะเล และปลาซีตังพริก ตามลำดับ

ปลาททราย

ปลากดและปลาทองเทียว

ปลาแป้นและปลาโคก

สำหรับปลาที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ชุมชนท้องถิ่น มีหลายชนิด ได้แก่ ปลากระบอก ปลาซีตังพริก ปลาตุ๊กทะเล ปลาทองเทียว ปลาททราย ปลาโคก ปลาแป้น และปลากด เป็นต้น

ตารางที่ 12 ชนิดปลาที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากร่อ

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	ปลาทองเที่ยว	<i>Pseudapocryptes lanceolatus</i> Bloch & Schneider	GOBIIDAE
2	ปลากระบอกดำ	<i>Liza subviridis</i> Valenciennes	MUGILIDAE
3	ปลากระบอกขาว	<i>Valamugil cunnesius</i> Valenciennes	MUGILIDAE
4	ปลาชี่ตังพริก	<i>Scatophagus argus</i> Linnaeus	SCATOPHAGIDAE
5	ปลาชี่ตังลาทา	<i>Siganus javus</i> Linnaeus	SIGANIDAE
6	กะพงขาว	<i>Lates calcarifer</i> Bloch	LATIDAE
7	ปลาโคก	<i>Anodontostoma chacunda</i> Hamilton	CLUPEIDAE
8	ปลาแมว	<i>Setipinna taty</i> Valenciennes	ENGRAULIDIDAE
9	ปลาแป้นเล็ก	<i>Leiognathus brevirostris</i> Valenciennes	LEIOGNATHIDAE
10	ปลาลิ้นควาย	<i>Pseudorhombus arsius</i> Hamilton	BOTHIDAE
11	ปลาลิ้นควายขนดำ	<i>Brachirus orientalis</i> Bloch & Schneider	SOLEIDAE
12	ปลากะทิง	<i>Cyclocheilichthys heteronema</i> Bleeker	CYPRINIDAE
13	ปลากระทุงควาย	<i>Strongylura strongylura</i> Van Hasselt	BELONIDAE
14	ปลาดุกทะเล	<i>Plotosus canius</i> Hamilton	PLOTOSIDAE
15	ปลากดหัวอ่อน	<i>Osteogeneiosus militaris</i> Linnaeus	ARIIDAE
16	ปลากดหัวโหม่ง	<i>Arius maculatus</i> Thunberg	ARIIDAE
17	ปลากดขี้ลิง	<i>Hexanemichthys sagor</i> Hamilton	ARIIDAE
18	ปลาทราย	<i>Sillago sihama</i> Forsskal	SILLAGINIDAE
19	ปลาหางควาย	<i>Platycephalus indicus</i> Linnaeus	PLATYCEPHALIDAE
20	ปลากระเบน	<i>Himantura</i> sp.	DASYATIDAE
21	ปลาข้างเหลือง	<i>Selaroides leptolepis</i> Cuvier	CARANGIDAE
22	ปลาอุบหรืออีซ้อง	<i>Batrachomoeus trispinosus</i> Giinther	BATRACHOIDIDAE
24	ปลากดน้ำจืด/ปลากดเหลือง	<i>Hemibagrus filamentus</i> Fang & Chau	BAGRIDAE
26	ปลากระรา	<i>Eleutheronema tetradactylum</i>	POLYNEMIDAE
26	ปลาอั้งจ้อ/กะพงข้างปาน	<i>Lutjanus russellii</i> Bleeker	LUTJANIDAE
27	ปลาดุม	<i>Puntioplites bulu</i> Bleeker	CYPRINIDAE
28	ปลาแมยง	<i>Mystus</i> sp.	BAGRIDAE
29	ปลาชะโด	<i>Channa micropeltes</i> Cuvier	CHANNIDAE
30	ปลาช่อน	<i>Channa striata</i> Bloch	CHANNIDAE
31	ปลาดุก	<i>Clariidae</i> sp.	CLARIIDAE
32	ปลาหมอไทย	<i>Anabas testudineus</i> Bloch	ANABANTIDAE
33	ปลาสลิด	<i>Trichogaster pectoralis</i> Regan	OSPHRONEMIDAE

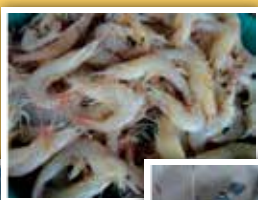

ปลากดขี้ลิง ปลากดหัวโหม่ง และปลากะทิง ตามลำดับ

1.2 กุ้งและกั้ง จากการสำรวจ พบกุ้งและกั้ง รวม 6 ชนิด ประกอบด้วย กุ้งแม่น้ำ หรือกุ้งก้ามกราม กุ้งหางแดง กุ้งหัวมัน กุ้งหัวแข็ง กุ้งลาย และกั้งตึกแตน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 13

กุ้งหางแดง

กั้งตึกแตน

กุ้งหัวมัน

กุ้งลาย

กุ้งแม่น้ำ

ตารางที่ 13 ชนิดกุ้งที่พบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากอ

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	กุ้งแม่น้ำ หรือกุ้งก้ามกราม	<i>Macrobrachium rosenbergii</i> De Man	PALAEONIDAE
2	กุ้งหางแดง	<i>Penaeus merguensis</i> De Man	PENAEIDAE
3	กุ้งหัวมัน	<i>Metapenaeus brevicornis</i> H.Mile Edward	PENAEIDAE
4	กุ้งหัวแข็ง	<i>Metapenaeus moyebi</i> Kishinouye	PENAEIDAE
5	กุ้งลาย	<i>Penaeus</i> sp.	PENAEIDAE
6	กั้งตึกแตน	<i>Oratosquilla nepa</i> Latreille	SQUILIDAE

1.3 ปู จากการสำรวจ พบปูจำนวน 4 ชนิด ประกอบด้วย ปูดำ ปูม้า ปูลาย และปูนา รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ชนิดปูที่พบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากอ

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	ปูดำ หรือปูทะเล	<i>Scylla serrata</i> Forskal	PORTUNIDAE
2	ปูม้า	<i>Portunus pelagicus</i> Linnaeus	PORTUNIDAE
3	ปูลาย	<i>Charybdis feriata</i> Linnaeus	PORTUNIDAE
4	ปูนา	<i>Sayamia sexpunctata</i> Lanchester	PARATHELPHUSIDAE

ราษฎรเมื่อจับสัตว์น้ำได้แล้ว จะรับซื้อขายกันในท้องถิ่นเอง และขายต่อที่ตลาดตำบลควนโส อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา (เรียกขานกันทั่วไปว่าตลาดปากอ) ช่วยให้ราษฎรตำบลปากอมีรายได้เลี้ยงครอบครัวอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจพบว่าราคาซื้อขายสัตว์น้ำจะแตกต่างกันตามขนาด รายละเอียดตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงขนาดและราคาสัตว์น้ำแต่ละชนิด

สัตว์น้ำ	ชนิด	ขนาดความยาว (ซ.ม.)	ราคา/กิโลกรัม (บาท)	หมายเหตุ
ปลา	ปลากระบอก	12-18	200-400	
	ปลากดหัวอ่อน	15-17	50-80	
	ปลากดน้ำจืด	25-30	180-200	
	ปลาทองเทียว	10-15	80	
	ปลาชี่ตังพริก	10-15	250-500	
	ปลาชี่ตังราทา	10-12	40-50	
	ปลาทราย	10-15	30-50	
	ปลาดุกทะเล	25-30	120-180	
	ปลาแป้น	8-10	30	
	ปลาโคก	10-12	30-50	
	ปลาแมว	12-15	40-50	
	ปลาอู๋ซ้อง	10-15	60-80	
	กุ้ง	กุ้งแม่น้ำ	10-15	300-800
กุ้งหางแดง		8-10	250-300	
กุ้งหัวมัน		5-7	120-130	
ปู	ปูดำ	13	300-450	
	ปูไข่	13	400-600	
	ปูม้า	10-12	150-250	

ผีเสื้อ

จากการสำรวจพบผีเสื้อจำนวน 11 ชนิด เป็นผีเสื้อวงศ์ผีเสื้อหนอนกะหล่ำ (PIERIDAE) จำนวน 4 ชนิด และผีเสื้อ วงศ์ผีเสื้อขาหน้าฟู (NYMPHALIDAE) จำนวน 7 ชนิด ผีเสื้อที่พบทั้งหมดนี้ พบเห็นบินในระดบต่ำ ช่วงเวลาอ่อนเที่ยง รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงรายชื่อผีเสื้อที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากอ

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	ผีเสื้อเนรธรรมดา	<i>Eurema hecabe contubernalis</i> (Moore)	PIERIDAE
2	ผีเสื้อเนรยอดไม้	<i>Gandaca harina</i> (Moore)	PIERIDAE
3	ผีเสื้อหนอนใบกุ่มธรรมดา	<i>Appias albino darada</i> (C.& R.Felder)	PIERIDAE
4	ผีเสื้อหนอนคูน	<i>Catopsilia Pomona f. pomona</i>	PIERIDAE
5	ผีเสื้อหนอนใบรักฟ้า	<i>Ideopsis similis persimilis</i> (Moore)	NYMPHALIDAE
6	ผีเสื้อหนอนมะพร้าว	<i>Elymnias hypermnestra tinctoria</i> (Moore)	NYMPHALIDAE
7	ผีเสื้อกะทกรกธรรมดา	<i>Cethosia cyane euanthes</i> (Fruhstorfer)	NYMPHALIDAE
8	ผีเสื้อสีตาลจุดตาห้า	<i>Ypthima buldus buldus</i> (Fabr.)	NYMPHALIDAE
9	ผีเสื้อตาลนามแดง	<i>Charaxes bernardus hiera</i> (C.& R.Felder)	NYMPHALIDAE
10	ผีเสื้อแพนซิมยูรา	<i>Junomia almanac almanac</i> (Linn.)	NYMPHALIDAE
11	ผีเสื้อสายัณฑ์สีตาลธรรมดา	<i>Melanitis leda leda</i> (Linn.)	NYMPHALIDAE

ผีเสื้อสายัณห์สีตาลธรรมดา

ผีเสื้อสีตาลจุดตาห้า

ผีเสื้อแพนซิมยูรา

ผีเสื้อทอนใบรักฟ้า

ผีเสื้อเนรธรรมดา

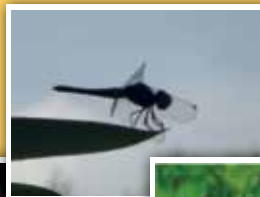
ผีเสื้อกะทกรธรรมดา

แมลง

นอกจากผีเสื้อแล้วยังพบแมลงชนิดอื่นๆ จำนวน 12 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แมลงที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากอ

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	หมาร่า	<i>Sphex viduatus</i> Christ	SPHECIDAE
2	แมลงทับ	<i>Sterocera</i> sp.	BUPRESTIDAE
3	แมลงปอ	<i>Agriocnemis</i> sp.	COENAGRIONIDAE
4	ตุ๊กแตน	<i>Hierodula</i> sp.	MANTIDAE
5	จิกจั่น	<i>Meimuna opalifera</i> Walker	CICADIDAE
6	ต่อหัวเสือ	<i>Vespa</i> sp.	VESPIDAE
7	แตน	<i>Cephalonomia</i> sp.	VESPIDAE
8	ผึ้ง	<i>Apis</i> sp.	APISDAE
9	มด	<i>Oecophylla smaragdina</i> Fabricius	FORMICIDAE
10	จิ้งหรีด	<i>Acheta testacea</i> Walker	GRYLLIDAE
11	จิ้งโจ้	<i>Limnogonus</i> sp.	GERRIDAE
12	ด้วง	<i>Xylotrupes</i> sp.	DYNASTINAE

แมลง ที่สำรวจพบ

สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ

สำรวจพบสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่พบเห็นทั่วไป จำนวน 5 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากกระด

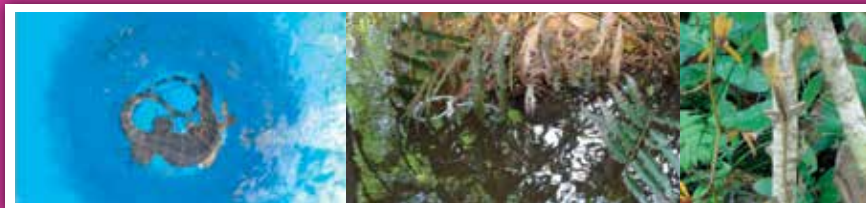
ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	คางคก	<i>Duttaphrynus melanostictus</i> Schneider	BUFONIDAE
2	อึ่งอ่าง	<i>Kaloula pulchra</i> Gray	MICROHYLIDAE
3	กบ	<i>Fejervarya cancrivora</i> Gravenhorst	DICROGLOSSIDAE
4	เขียด	<i>Occidozyga lima</i>	DICROGLOSSIDAE
5	ปาด	<i>Polypedates leucomystax</i> Gravenhorst	RHACOPHORIDAE

5. สัตว์เลื้อยคลาน

สำรวจพบสัตว์เลื้อยคลาน จำนวน 9 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 สัตว์เลื้อยคลานที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากกระด

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	กิ้งก่าหัวแดง	<i>Calotes versicolor</i> Daudin	AGAMINAE
2	จิ้งจก	<i>Hemidactylus</i> sp.	GEKKONIDAE
3	ตุ๊กแก	<i>Cyrtodactylus</i> sp.	GEKKONIDAE
4	จิ้งเหลน	<i>Mabuya multifasciata</i> Kuhl	SCINCIDAE
5	งูน้ำ	<i>Euhydrys plumbea</i> Boie	COLUBRIDAE
6	งูเห่า	<i>Naja kaouthia</i> Linn.	ELAPIDAE
7	งูดิน	<i>Ramphotyphlops braminus</i>	TYPHLOPIDAE
8	งูเหลือม	<i>Python reticulatus</i>	PYTHONIDAE
9	ตัวเงินตัวทอง	<i>Varanus salvator</i>	VARANIDAE

ตัวเงินตัวทอง

งูเห่า และกิ้งก่าพบเห็นบ่อยครั้ง

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

สำรวจพบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมจำนวน 4 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ตำบลปากกระด

ลำดับ	ชนิดปลา	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	ค้างคาว	<i>Cynopterus</i> sp	PTEROPODIDAE
2	หนู	<i>Rattus</i> sp.	MURIDAE
3	นาก	<i>Aonyx</i> sp.	MUSTELIDAE
4	กระรอก	<i>Callosciurus</i> sp.	SCIURIDAE

นก

ทำการสำรวจนกแบบจุด (point count) จำนวน 9 จุด จุดๆ ละ 10 นาที ช่วงเวลา 6.30 น. – 9.30 น. และช่วง 15.30 น. – 18.00 น. ควบคู่กับการเฝ้าระวัง ฟังเสียงนกและจำแนกเสียง เป็นระยะเวลา 2 เดือน พบนกทั้งหมดจำนวน 59 ชนิด 13 อันดับ (Order) 34 วงศ์ (Family) จำแนกเป็นนกประจำถิ่น (Resident) จำนวน 46 ชนิด นกอพยพ (Winter visitor) จำนวน 12 ชนิด และนกอพยพผ่าน (Passage migrant) จำนวน 1 ชนิด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 21

พบนกในอันดับ Passeriformes มากที่สุด คือ 17 วงศ์ 23 ชนิด เช่น นกกระจ้อยป่าโกงกาง นกโกงกางหัวโต นกอีแพรดแถบออกดำ นกกระจิบคอดำ และนกกาฝากท้องสีส้ม เป็นต้น เพราะเป็นนกที่มีถิ่นถิ่นอาศัย และการหากินหลากหลายมากที่สุด และช่วงเวลาที่สามารถพบจำนวนมากที่สุด คือ ช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน โดยพบทั้งหมด 282 ตัว 37 ชนิด เช่น นกแอ่นบ้าน นกแอ่นตาล นกกินปลีคอสีน้ำตาล นกสีชมพูสวน และนกนางแอ่นแปซิฟิก เป็นต้น เพราะเป็นช่วงที่ลมมรสุมไม่รุนแรงมากนัก นกสามารถหากินได้อย่างปลอดภัย แตกต่างจากช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนและต้นเดือนธันวาคมมากที่มีลมมรสุมรุนแรงฝนตกหนักต่อเนื่องหลายวันทำให้นกหลายชนิดไม่สามารถหากินได้

นกที่พบบริเวณทะเลสาบสงขลา

พบนกที่เป็นนกอพยพ 12 ชนิด ได้แก่ นกกาน้ำเล็ก นกกระสาแดง นกยางโทนใหญ่ นกยางโทนน้อย ยางควาย นกยางกรอกพันธุ์จีน นกยางเขียว เหยี่ยวกิ่งก่าสีดำ นกเด้าดิน นกอีเสือสีน้ำตาล นกแซงแซวหางปลา นกจับแมลงสีน้ำตาล และที่เป็นนกอพยพผ่าน 1 ชนิด คือ นกเดินดงสีเทาดำ

เมื่อวิเคราะห์ค่าร้อยละความชุกชุมจากจำนวนครั้งที่พบนกต่อจำนวนครั้งที่สำรวจ และแบ่งระดับความชุกชุมตาม Pettingill (1970) พบนกที่มีระดับความชุกชุมมาก (ร้อยละ 68-100) จำนวน 24 ชนิด จำแนกเป็นนกประจำถิ่น 21 ชนิด และนกอพยพ 3 ชนิด เช่น นกยางควาย นกยางกรอกพันธุ์จีน นกปรอดหน้าขาว นกอีแพรดแถบออกดำ นกกระปูดใหญ่ และนกเขาใหญ่ ระดับความชุกชุมปานกลาง (ร้อยละ 35-68) พบ 16 ชนิด จำแนกเป็นนกประจำถิ่น 11 ชนิด นกอพยพ 5 ชนิด เช่น นกกาน้ำเล็ก นกยางโทนใหญ่ นกยางโทนน้อย นกกระเต็นใหญ่ธรรมดา นกพริก และนกโกงกางหัวโต และระดับความชุกชุมน้อย (ร้อยละ 1-34) พบนกจำนวน 19 ชนิด จำแนกเป็นนกประจำถิ่น 12 ชนิด นกอพยพ 4 ชนิด เช่น เป็ดแดง นกยางไฟธรรมดา นกยางไฟหัวดำ นกยางเขียว เหยี่ยวขาว นกเด้าดิน และนกกระเต็นอกขาว

และเมื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพของ Shannon-Wiener's พบว่ามีค่าดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพเท่ากับ 1.429 แสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางชีวภาพของนกในพื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลาอยู่ในระดับปานกลาง

นกที่พบบริเวณทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ 21 แสดงรายชื่อนกที่สำรวจพบบริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา

ลำดับ	ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	วงศ์
1	เป็ดแดง	<i>Dendrocygna javanica</i>	Anatidae
2	เป็ดผีเล็ก	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Podicipedidae
3	นกกาน้ำเล็ก	<i>Phalacrocorax niger</i>	Phalacrocoracidae
4	นกยางไฟธรรมดา	<i>Ixobrychus cinnamomeus</i>	Ardeidae
5	นกยางไฟหัวดำ	<i>Ixobrychus sinensis</i>	Ardeidae
6	นกกระสาแดง	<i>Ardea purpurea</i>	Ardeidae
7	นกยางโตนใหญ่	<i>Ardea alba</i>	Ardeidae
8	นกยางโตนน้อย	<i>Mesophox intermedia</i>	Ardeidae
9	นกยางควาย	<i>Bubulcus ibis</i>	Ardeidae
10	นกยางกรอกพันธุ์จีน	<i>Ardeola bacchus</i>	Ardeidae
11	นกยางเขียว	<i>Butorides striatus</i>	Ardeidae
12	เหยี่ยวขาว	<i>Elanus caeruleus</i>	Accipitridae
13	เหยี่ยวกิ่งก่าสีดำ	<i>Aviceda leuphotes</i>	Accipitridae
14	เหยี่ยวแดง	<i>Haliastur indus</i>	Accipitridae
15	นกออก	<i>Haliaeetus leucogaster</i>	Accipitridae
16	เหยี่ยวนกเขาหงอน	<i>Accipiter trivirgatus</i>	Accipitridae
17	นกหนูแดง	<i>Porzana fusca</i>	Rallidae
18	นกอีโก้	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Rallidae
19	นกกระแตแต้แว๊ด	<i>Vanellus indicus</i>	Charadriidae
20	นกพริก	<i>Metopidius indicus</i>	Jacaniidae
21	นกเด้าดิน	<i>Actitis hypoleucos</i>	Scolopacidae
22	นกเขาขาว	<i>Geopelia striata</i>	Columbidae
23	นกเขาใหญ่	<i>Streptopelia chinensis</i>	Columbidae
24	นกเขาไฟ	<i>Streptopelia tranquebarica</i>	Columbidae
25	นกเป่าคอสีม่วง	<i>Treron vernans</i>	Columbidae
26	นกกลมพู	<i>Ducula aenea</i>	Columbidae
27	นกกาเหว่า	<i>Eudynamis scolopacea</i>	Cuculidae
28	นกกระปูดใหญ่	<i>Centropus sinensis</i>	Cuculidae
29	นกตบยุงหางยาว	<i>Caprimulgus macrurus</i>	Caprimulgidae
30	นกแอนบ้าน	<i>Apus nipalensis</i>	Apodidae
31	นกแอนตาล	<i>Cypsiurus balasienis</i>	Apodidae
32	นกกะเต็นอกขาว	<i>Halcyon sylvensis</i>	Alcedinidae
33	นกกะเต็นใหญ่ธรรมดา	<i>Halcyon capensis</i>	Alcedinidae
34	นกกินเปี้ยว	<i>Todiramphus chloris</i>	Alcedinidae
35	นกจับคาวหัวเขียว	<i>Merops philippinus</i>	Meropidae
36	นกตะขาบทุ่ง	<i>Coracias benghalensis</i>	Coraciidae
37	นกกระช่อยป่าโกงกาง	<i>Gerygone sulphurea</i>	Acanthizidae
38	นกขมิ้นน้อยธรรมดา	<i>Aegithina tiphia</i>	Aegithinidae
39	นกขมิ้นน้อยสีเขียว	<i>Aegithina viridissima</i>	Aegithinidae
40	นกโกงกางหัวโต	<i>Pachycephala cinerea</i>	Pachycephalidae
41	นกอีเสือสีน้ำตาล	<i>Lanius cristatus</i>	Laniidae
42	นกแซงแซวหางปลา	<i>Dicrurus macrocercus</i>	Dicruridae
43	นกอีแพรดแถบออกดำ	<i>Rhipidura javanica</i>	Rhipiduridae
44	อีกา	<i>Corvus macrorhynchos</i>	Corvidae
45	นกนางแอ่นแปซิฟิก	<i>Hirundo tahitica</i>	Hirundinidae
46	นกปรอดหน้าवल	<i>Pycnonotus goiavier</i>	Pycnonotidae
47	นกปรอดสวน	<i>Pycnonotus blanfordi</i>	Pycnonotidae
48	นกกระจับธรรมดา	<i>Orthotomus sutorius</i>	Cisticolidae
49	นกกระจับคอดำ	<i>Orthotomus atrogularis</i>	Cisticolidae
50	นกกระจับหัวแดง	<i>Orthotomus ruficeps</i>	Cisticolidae
51	นกกินแมลงอกเหลือง	<i>Mixornis gularis</i>	Timaliidae
52	นกจับแมลงสีน้ำตาล	<i>Muscicapa latirostris</i>	Muscicapidae
53	นกเดินดงสีเทาดำ	<i>Geokichla sibirica</i>	Turdidae
54	นกเอี้ยงสาริกา	<i>Acridotheres tristis</i>	Sturnidae
55	นกกาฝากท้องสีส้ม	<i>Dicaeum trigonostigma</i>	Dicaeidae
56	นกสีชมพูสวน	<i>Dicaeum cruentatum</i>	Dicaeidae
57	นกกินปลีคอสีน้ำตาล	<i>Anthreptes malacensis</i>	Nectariniidae
58	นกกินปลีอกเหลือง	<i>Cinnyris jugularis</i>	Nectariniidae
59	นกเด้าดินทุ่งเล็ก	<i>Anthus rufulus</i>	Motacillidae

การอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน

ป่ากรอมีทำเลที่ตั้ง และสภาพภูมิประเทศเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ทะเลสาบสงขลา หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คน ป่ากรอมีอดีตที่สวยงาม โดยเฉพาะความอุดมสมบูรณ์ ความมั่นคงของทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง ไม่ว่าจะเป็สัตว์น้ำ หรือป่าชายเลน

นายวิชัย เพ็ชรจำรัส อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ได้เล่าว่า “พื้นที่ป่าชายเลนตำบลป่ากรอเมื่อก่อนอุดมสมบูรณ์มีต้นฝาดดอกขาว เสม็ดดอกขาว โดยเฉพาะบริเวณริมทะเลนี้สมบูรณ์มาก เมื่อก่อนตอนดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจะไม่ยอมให้ใครมาตัดไม้บริเวณนี้ เพราะป่าชายเลนสำคัญมากเป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำ เช่น ปลากระบอก อย่างที่บริเวณกอกจาก จะเป็นที่วางไข่ของปลากระบอก หากไม่มีป่าชายเลนสัตว์น้ำก็ไม่เหลือชาวบ้านก็จะเดือดร้อนแน่นอน”

นางประเทือง ศรีสมุทร ราษฎรหมู่ที่ 6 เล่าว่า “เมื่อก่อนยายเด็กๆ มีเรือต่วนแล่นมาก แล่นจากระโนด – สงขลา จากสงขลา-ระโนด โดยสารทางเรือ ป่าชายเลนมาก ป่าชายเลนตีปลุกอะไรก็ขึ้น สัตว์น้ำมากตักจับได้ เป็นลำเรือไปขายเป็นเซ่ง ปลาหลุมฟูก ปลาทุเลา ปลาอูดเมื่อก่อนจะเยอะมาก”

แต่เมื่อสังคมขยายตัว การประกอบอาชีพและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นแปรเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ.2527-2539 ยุคที่ผู้คนสนใจและทำนาทุ่งกันอย่างกว้างขวาง ตำบลป่ากรอ กลับได้ชื่อว่าเป็นตำบลที่ยากจนที่สุดของจังหวัดสงขลา

นายวิชัย เพ็ชรจำรัส

นางประเทือง ศรีสมุทร

จุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการพัฒนาศักยภาพของราษฎรอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน ป่ากรอเป็นตำบลที่มีชื่อเสียงไม่ว่าจะเป็น แหล่งปลากระบอกที่เนื้ออร่อยที่สุด หรืออื่นๆ ที่หลายชุมชนนึกไม่ถึง

รณรงค์สร้างจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น : น้ำ ป่าชายเลน และสัตว์น้ำ

จุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เริ่มจากนักเรียนเชื่อมโยงสู่ครอบครัวและชุมชน

1.เสริมสร้างให้เด็กนักเรียนตระหนักถึงคุณค่าทรัพยากรในท้องถิ่น ให้นักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านบางไทร โรงเรียนบ้านแหลมจาก และโรงเรียนวัดบ่อทรายเจริญธรรม มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าชายเลน และระบบนิเวศชายฝั่งทะเล พันธุ์พืช การงอกของเมล็ดไม้ และการเจริญเติบโต พร้อมๆ กับพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเป็นผู้นำ และการทำงานกลุ่มอย่างชาญฉลาด โดยน้อมนำพระราชดำรัสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นแนวทางในการดำเนินงาน อย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เริ่มจากการบรรยายให้ความรู้ในเบื้องต้น แบ่งกลุ่มนักเรียนให้สำรวจชนิดพันธุ์ไม้ในบริเวณโรงเรียน เดินศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศป่าชายเลนชายฝั่งทะเลสาบสงขลา หลังจากนั้นนักเรียนระดับประถมศึกษา ถ่ายทอดความรู้ออกมาเป็นภาพวาดระบายสี ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาเขียนเรียงความ หัวข้อ ป่าชายเลนบ้านฉัน และเสนอผลงานของตนเองให้เพื่อนๆ ได้รับทราบ

ในเรื่องของพันธุ์พืชป่าชายเลน จะเน้นถึงการสืบพันธุ์และการเจริญเติบโต แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทดลองเพาะชำกล้าไม้จากเมล็ด สังเกตการเจริญเติบโตของต้นไม้ เสนอผลงานกลุ่ม และร่วมปลูกต้นไม้ด้วยกัน

วิทยากรบรรยายให้ความรู้เบื้องต้น

สำรวจพันธุ์ไม้ในบริเวณโรงเรียน

เดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน

ภาพวาดระบายสี ผลงานนักเรียนโรงเรียนวัดป่อทรายเจริญธรรม

กล้าไม้ที่แข็งแรง : ผลงานของนักเรียนโรงเรียนบ้านแหลมจาก

ผลงานนักเรียนโรงเรียนบ้านบางไทร

นักเรียนปลูกต้นไม้ด้วยรอยยิ้ม มีสุข

ปลูกเสริมเก็บลูกตำ ความรับผิดชอบของนักอนุรักษ์รุ่นเยาว์

2.เสริมสร้างให้ราษฎรรับรู้ เข้าใจ ตระหนักถึงคุณค่าและร่วมอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าชายเลน รวมถึงการทัศนศึกษาป่า ชายเลน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนร่วมกับ ราษฎรบ้านโคกเมือง ตำบลบางเหริยง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ชุมชน ต้นแบบอนุรักษ์ป่าชายเลนแห่งแรกและ แห่งเดียวของจังหวัดสงขลา

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การอนุรักษ์ป่าชายเลน ร่วมกับแกนนำบ้านโคกเมือง เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2558

ชุมชนปากอ : ชุมชนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

จากการสำรวจ พบว่า ชุมชนปากอมีหัวใจอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ ควบคู่ กัน มีหลักฐานปรากฏเด่นชัด ดังนี้

1.พัฒนาภูมิทัศน์ด้วยหัวใจรักษ์ป่าชายเลน

ราษฎรหมู่ที่ 3 ทำลานนั่งเล่นล้อมรอบต้นลำพู ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี เป็นแม่ไม้ที่ออกดอกและผลให้ราษฎร ได้บริโภคเป็นประจำทุกปี แถมต้นลำพูมีเรือนยอดแผ่กว้าง ให้ร่มเงา และปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนให้ราษฎรได้สูด อากาศที่สดชื่น

ลานนั่งเล่นที่ล้อมหัวใจอนุรักษ์ป่าชายเลนของชุมชน

2.อนุรักษ์พันธุ์ไม้ดั้งเดิมและปลูกฟื้นฟู

2.1 ดูแลรักษาต้นไม้ขนาดใหญ่ไว้อยู่คู่ชุมชน ท้องที่ตำบลปากกรอมิพันธุ์ไม้ป่าชายเลนขนาดใหญ่หลายชนิดที่ราษฎรดูแลรักษาไว้ มีให้ผู้นั่งผู้ใดทำลาย ได้แก่ สมอทะเล ตาตุ่มทะเล ถั่วขาวและลำพู

พันธุ์ไม้ขนาดใหญ่ที่ยังพบเห็นในหมู่ที่ 3, 5 และ 6

2.2 ดูแลรักษาพันธุ์ไม้บริเวณชายฝั่งทะเลให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นเกราะป้องกันชายฝั่งพังทลาย และป้องกันลมพัดเข้าสู่บ้านเรือนและหรือโรงจอดเรือ หรือบางช่วงที่พันธุ์ไม้ก็ตัดขวางเส้นทางเรือ ราษฎรจะใช้วิธีลวดระหว่างต้น โดยมิได้ตัดทำลาย

พันธุ์ไม้ป่าชายเลนเป็นเกราะป้องกันการกัดเซาะ และลดแรงลม

ลวดเรือระหว่างต้นไม้

2.3 ปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลนเสริมธรรมชาติ ปี พ.ศ. 2553 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานต้นจากให้แก่ราษฎรนำไปปลูก จนถึงปัจจุบันต้นจากพระราชทานนั้นเจริญเติบโต และขยายพันธุ์เป็นกอใหญ่ อีกหนึ่งความภาคภูมิใจของคนตำบลปากกรอ

อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ถ่ายคู่กับต้นจากพระราชทาน

นอกจากนี้ราษฎรจะปลูกจาก ฝาดดอกขาว และลำพู บริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลาเป็นประจำทุกปี

ต้นจากที่ราษฎรปลูกในช่วงเวลาต่างกัน

ฝาดดอกขาว

และเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2558 ราษฎรตำบลปากrohr ได้จัดกิจกรรมสร้างความสุขให้ทะเลและชายฝั่ง ร่วมกันปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ณ บริเวณชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ด้านข้างวัดแหลมจาก

ร่วมกันปลูกต้นไม้ สร้างความสุขให้ทะเลและชายฝั่ง

ผู้แทนชุมชนปากrohr สร้างความสุขให้ทะเลและชายฝั่ง

3. การใช้ประโยชน์พันธุ์พืชป่าชายเลน

สอดคล้องตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเช่น การใช้ทางใบจากทำบ้านปลา ฟาร์มทะเล หรือบังกะโลปลา

ทางใบจากราชกรูใช้ทำบ้านปลา

ทางใบจากกันเป็นแนวด้านนอก ตรงกลางจะใช้กิ่งเสม็ดขาวปักเป็นกลุ่ม ๆ

4. การจัดทำเขตอนุรักษ์ป่าชายเลนรักษาสัตว์น้ำ

เพื่ออนุรักษ์มิให้ ผู้หนึ่งผู้ใดจับสัตว์น้ำในบริเวณที่หวงห้าม พุ่มพอกให้บริเวณดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยของ สัตว์น้ำวัยอ่อน ชุมชนร่วมกันหาแนวร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตั้งกฎกติกาให้ทุกคนได้รับทราบอย่างทั่วถึง อย่างกรณี บ้านบางไหนด หมู่ที่ 3 หากพบว่าผู้ใดกระทำความผิดเข้าจับสัตว์น้ำในบริเวณเขตอนุรักษ์สัตว์น้ำแล้วจะโดนทำโทษปรับ เป็นเงิน 3,000 บาท แต่หากปรากฏว่าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้นำ แคนนำเสียเอง จะปรับเพิ่มเป็นเงินจำนวน 5,000 บาท การดำเนินงานดังกล่าวนี้ สำเร็จได้ด้วยพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านต้องใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนให้มากที่สุด และแบ่งปันผลประโยชน์อันชอบธรรม โดยเฉพาะการจัดตั้งกลุ่มลาดตระเวน คอยดูแลสอดส่องเขตอนุรักษ์ป่าชายเลนรักษาสัตว์น้ำ

การใช้ประโยชน์พันธุ์พืชป่าชายเลน

สมัยก่อนที่มีเรือดวนแล่นเข้าฝั่งหรือผ่านตำบลปากอ ความเร็วของเรือทำให้กระแสน้ำเป็นคลื่นกระทบชายฝั่งทะเล เกิดการกัดเซาะ หรือแม้แต่ปัจจุบันในช่วงฤดูมรสุม พื้นที่ชายฝั่งทะเลสาบสงขลาท้องที่หมู่ที่ 3, 4, 5 และ 6 ตำบลปากอ ยังประสบปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ราษฎรได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิธีการปลูกพันธุ์ไม้ป่าชายเลนเพื่อให้รากไม้ยึดเกาะดินมิให้พังทลาย หรือบางรายจะวางปล้องซีเมนต์ตลอดแนวชายฝั่งทะเล และปลูกต้นไม้ลงในปล้องซีเมนต์ วิธีการพึ่งธรรมชาติเช่นนี้ นอกจากจะช่วยลดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้ระดับหนึ่งแล้ว พันธุ์ไม้ที่ปลูกจะเป็นเกราะกำบังลมให้ราษฎรจอดเรือไว้ด้วยความอุ่นใจ

ราษฎรหมู่ที่ 3 ปลูกต้นจาก และลำพูตลอดแนวชายฝั่งทะเล ระบบรากจะช่วยยึดหน้าดิน ป้องกันการกัดเซาะ

ราษฎรจะจอดเรือไว้ระหว่างกอจาก

นอกจากใช้ประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ราษฎรตำบลปากอยังใช้ประโยชน์พันธุ์พืชป่าชายเลนอีกหลายชนิด ดังนี้

1. เสม็ดขาว เนื้อไม้ใช้ทำทาสี หลักปักท่อน ทำข้องเรือ สะพาน รั้วสวนผัก ทำฟืน กิ่งก้านใช้ทำสุ่มฟาร์มทะเล ยอดอ่อน รับประทานกับน้ำพริกกะปิ ดอก รับประทานกับข้าวยา เสม็ด เคี้ยวเล่น จะมีรสเฝ็ด

ดอกเสมีดขาว

ผลเสมีดขาว

ใบปอทะเล

- 2.ปอทะเล ใบใช้เป็นอาหารแพะและใช้เป็นภาชนะรองเมล็ดมะม่วงหิมพานต์เชื่อมน้ำตาล
- 3..ลำพู ดอก รับประทานกับน้ำพริก ผลสุก จิ้มน้ำผึ้งเหลวรับประทาน

ดอกและผลลำพู

- 4.โพทะเล เนื้อไม้ใช้ทำกรงนกและไม้แกะสลัก ส่วนผลใช้ทำลูกหั้นของเล่นเด็ก

- 5.ต้นจจาก ใบอ่อนลอกทำยาสูบ .ใบแก่ใช้ห่อขนม ทำสู่มฟาร์มทะเล ก้านจจาก ใช้ทำไม้เรียว และ เปลือกผลตากแห้งต้มน้ำดื่มแก้โรคเบาหวาน

6.ลำมะง่า ลำต้นใช้ทำปากไซ และคั้นเบ็ดตกปลา (เบ็ดตรง) ระบบรากจะเป็นที่อยู่อาศัยของกิ้ง

7.โก้งกางใบเล็ก ลำต้นใช้ทำสมอร่อง (ตัดเป็นท่อน ปักลงดินกลางทะเล) และทำเสาดักโพงพาง เปลือก
ต้น ใช้ย้อมแห ย้อมอวน

คั้นเบ็ดจากลำต้นลำมะง่า

ลำมะง่า

8.หวายลิง ลำต้นใช้ทำปากไซ ทำตอกบิต และสานเตาเคี้ยวน้ำตาล ผลทำฉับโพงของเล่นเด็ก

ลำต้นใช้ตอกบิตหลังคา ส่วนผลใช้ทำของเล่นเด็กทางภาคใต้

9.มันปู ต้นมีรูปทรงสวยงาม ปลูกเป็นไม้ประดับ ยอดอ่อน รับประทานกับน้ำพริก
เมล็ดรับประทานเป็นอาหารว่าง

ผลและเมล็ดมันปู

10.ปรังทะเล ยอดอ่อน ใช้ปรุงอาหาร ใบใช้ทำสุมฟาร์มทะเล หัวปรังต้มรวมกับสมุนไพรอื่นได้แก่ หัวว่าน
หญ้าคา หญ้าคูน ย่านลิเภาใหญ่ และเล็ก ต้มบรรเทาอาการปวดท้อง และโรคสารพัดพิษ

ยอดอ่อนปรังทะเล

11. **ขลุ้** ใบอ่อนรับประทานสดกับน้ำพริก ใบ ต้มกับน้ำดื่มแก้โรคเบาหวานหรือต้มรวมกับใบสำมะ ง่าและเห็อกปลาหมองใช้น้ำต้มอาบรักษาหิด

ยอดอ่อนขลุ้

12. **สักซี** ลำต้นใช้ทำถ่าน ยอดอ่อน รับประทาน กับน้ำพริก

13. **เถาว์คั้น** ผลใช้ปรุงอาหาร ผลสุก (สีดำ) ต้มผสมน้ำตาล เป็นเครื่อง ต้มเพื่อสุขภาพ

ผลเถาว์คั้น

แกงส้มผลเถาว์คั้น

14. **กำแพงเจ็ดชั้น** ยอด/ใบอ่อน รับประทานกับน้ำพริก ผล รับประทานเล่น มีรสหวานๆ ฝาดๆ (ผลไม้เด็กเลี้ยงวัว) ลำต้นสับเป็นชิ้นๆ ต้มกับน้ำดื่มช่วยขับลม ลดความดัน

ผลและใบอ่อนกำแพงเจ็ดชั้น

15. **เสาะเทา** ยอด/ใบอ่อน รับประทานกับน้ำพริก ช่วยลดน้ำตาลในเลือด ผลรับประทานสดๆ แก้อาการฟิ อักเสบ

ผลและใบอ่อนเสาะเทา

16. **จิกนา** ใบอ่อน/ยอด รับประทานกับน้ำพริก น้ำปูด และจิ้งจั้ง

ใบอ่อนจิก

ย่านางแดงใช้ทำปากไซ

17. ย่านางแดง ลำต้นใช้ทำหนองไซ สายผูกดัก
โพงพาง ใช้รัดลำต้นต้นตาลโตนด

18. เหนืออกปลาหมอ (ก้านแดง) ดอก ต้มรับประทานกับน้ำพริก
มะนาว มีสรรพคุณบำรุงเลือด แก้อาการตกขาว ใบและลำต้นต้มน้ำดื่ม แก้มะเร็ง

19. ตะขบน้ำ ยอด/ใบอ่อนรับประทานกับน้ำ
พริก มีรสขม มัน ลำต้นต้มน้ำดื่มแก้โรคเบาหวาน

ยอดอ่อนและลำต้นตะขบน้ำ

เมล็ดทองอนไก่ทะเล

20. ทองอนไก่ทะเล เมล็ดสุกคลุกกับเกลือรับประทาน
ช่วยต้านโรคมะเร็ง

21. สมอทะเล ใบชงกับน้ำปูนใสทาท้องช่วย
บรรเทาอาการปวดท้องเนื่องจากพยาธิ

ผล ใบและดอกอ่อนสมอทะเล

22. โคลงเคลงขน ใบย่างให้เกรียมแล้วตำ
ผสมกับน้ำผึ้งรวง รับประทานเพื่อขับเลือดเสียสำหรับ
วัยทอง